

אשית עצות בנפשי

שיעורים ושיחות

ממורינו דאש

הישיבה שליט"א

ק"ו
שנה ג'

פרשת ואתחנן
תשפ"ה

ליל שישי פרשת
ואתחנן תשפ"א

דברים שנאמרו אחרי
לימוד הדף גמרא

שבת עם הרח"י
מפי אחד המשתתפים

לשמיעת השיעורים

קול ברסלב: 1212-444-9191

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: ushiseb@gmail.com

ליל שישי פרשת ואתחנן תשפ"א

שבת נחמו – חמשה עשר באב

שבת גדולה לפנינו, גם שבת נחמו, וגם חל בשבת 'חמשה עשר באב', אנחנו עכשיו יצאנו משלושת השבועות ומתקרבם לראש השנה, ננסה לדבר קצת מכל דבר, קודם נתחיל עם שבת נחמו, ידוע ששבת נחמו היה אחד מג' השבתות שרבינו היה יוצא לתלמידיו, רבינו אמר ששלש פעמים בשנה צריך לבוא אליו, לראש השנה, לשבת חנוכה, ולחג השבועות, וחזן מזה היה שלש פעמים בשנה שרבינו נסע לאנשי שלומינו לשבת, בשבת שירה, בשבת נחמו, ובעוד שבת אחת שלא על פי סדר מסויים הידוע לנו, ובאותן שש המועדים היה רבינו אומר תורה, באופן כללי רבינו לא דיבר רבינו היה מאוד רציני, רבינו ביקש מתלמידיו, דבר אחד אל תעשו כמוני, אל תהיו כל כך רציניים, תהיו בשמחה, לי יש עול מאוד גדול, אני צריך ללכת ליער ולעשות דרך ולקחת עצים ולעשות מהם כלים נעים, אבל אתם תהיו בשמחה, אבל שבת נחמו רבינו דיבר ורבינו חיזק בשבת זו את אנשי שלומינו.

כל אחד ינחם בחורבן שלו

וחז"ל אומרים על שבת זו, 'לא היו ימים טובים לישראל כיום הכיפורים וכחמשה עשר באב', וחז"ל שואלים בשלמא יום כיפור הוא יום מחילה

וסליחה, אבל מה היו"ט של חמשה עשר באב, והגמרא מונה כמה וכמה נסים שהיו ביום זה, השלום שהיה בין השבטים לשבט בנימין, התירו את השבועה והתחילו להתחתן איתם, וביום זה היו הרבה שידוכים, והגיעו לקברי ישראל ועוד נסים נוספים, וצריך לדעת שיש מכנה משותף אחד לשבת נחמו ולחמשה עשר באב, הנביא אומר 'נחמו נחמו עמי יאמר אלוהים ודברו על לב ירושלים וקראו אליה', אף שהכל חרב ונחרב, אין בית המקדש, אומר לנו הקב"ה להינחם, לפעמים בן אדם שבור, הבית שלו נחרב, החיים שלו נחרבו, יש לו חורבן בית המקדש פרטי, צריך לזכור שכעת מגיע שבת נחמו, יש לנו את הקב"ה שמנחם אותנו, בוודאי יצא מזה טוב, כל מה שנעשה, נעשה רק כדי לתקן אותך, ולקרב אותך אל הקב"ה, אני מאמין באמונה שלימה שכל מה שעובר על האדם, הוא רק לטובתו, רק לתיקונו, רק לקרבו אל הקב"ה ולזכרו, וזה גם היו"ט של חמשה עשר באב, לנחם בתי ישראל שנחרבו, להחזיר שידוכים שנהרסו, הקב"ה בא ומנחם את בתינו ואת החורבן הפרטי שלנו.

להתפלל בכל מצב ובכל זמן

התורה אומרת השבוע 'ואתחנן אל ד' בעת ההוא לאמר', יש בפסוק זה דברי חיזוק נפלאים מרבינו, רבינו

זה בית שיוּרד ונעשה דכאוני, ומרמז על המצב שלו שנפל מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, ואחרי זה עשה בית גבוה כי היה לו תוכנית לצאת מהכלא, ואמר הצדיק ששיר זה שייך לכל יהודי ויהודי, הנשמה משוררת שיר, בהתחלה היא היתה למעלה במקום טוב וגבוה, הכל היה טוב תחת כסא הכבוד, ואז הנשמה ירדה כאן בעולם השפל והנורא ועובר עליה מה שעובר, אבל הנשמה עדיין מתגעגעת ורוצה לתקן את עצמה, והיהודי מתחיל את השיר הגבוה ולא מאבד תקוה, ניגון זה נקרא בחב"ד 'שאמיל' על שמו של המפקד.

המתקרבים לרבינו ממאוסים בעולם הזה

יש טעות גדולה אצל אנשים, שהם חושבים שצריכים להיות כל הזמן בהתעלות, ובפרט מקורבים מתמודדים מאוד עם דבר זה, כי בהתחלה כשהם מתקרבים לרבינו, מתחיל לבעור אצלם תבערת קודש, הם בעליה תמידית, ופתאום הם מרגישים איבוד תחושה, לא מרגישים שום רגש לקדושה, וכשאינן לפני זה את ההקדמה, ולא יודעים לפני זה שכך זה הולך להיות, אי אפשר לקבל את זה, כי כשיהודי מתקרב לרבינו לא יכול אחרי זה ללכת מרבינו, כי לפני ההתקרבות כל אחד נמצא עמוק בתוך העולם הזה עם כל דמיונותיו, הוא יפתח עסק ויעשה הרבה כסף ויעשה את זה ואת זה, והוא יהיה כך ויהיה לו נדל"ן ויהיו לו מטוסים ואוניות, וכשמגיעים לרבינו, רבינו פותח לו דלת ומראה לו שאין עולם הזה, ומראה לו שהכל זה עולם הבא, שיש תכלית, וכל הטוב נמצא בגן עדן, וכשיהודי מרגיש את הטעם הטוב

מסביר את הפסוק בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן צ"ט, שיהודי חייב להתרגל להתפלל תמיד אל ד', לא משנה אם יש לו רגש או אין לו רגש, אם הוא כן מחובר או לא מחובר, אם הוא במצב רוח מרומם או במצב רוח נחות, תמיד חייב האדם לדבר עם ד', ואף אם אינו מתפלל כראוי ימשיך להתפלל, ואף שלפי האמת התפילות מתקבלות רק כשהאדם מתפלל בדביקות, כשהוא מחובר אל ד', לכן מסביר רבינו את הפסוק, ואתחנן אל ד', אתה תמשיך להתחנן אל ד' תמיד, כי בעת ההוא, כשיבוא הזמן המוכשר שאז הוא דבוק אל ד' ומרגיש טעם בתפילה, לאחר אז כל התפילות שהתפלל עד עכשיו עולים יחד עם תפילה זו.

כדי להגיע גבוה – מתחילים מלמטה

אסור לו לאדם להמתין שירגיש טעם בתפילה, טעם במצוות, כי כך ברא הקב"ה את עולמו, לפעמים האדם מרגיש אור גדול מאוד, ולפעמים הוא מרגיש כבוי, הקב"ה רוצה שהאדם יתחדש כל הזמן, ולכן הוא ברא כך את נפש האדם, שמעתי פעם מאחד מאנשי שלומינו, שהחלק הכי יפה בשיר, זה ה'פאל' הגבוה [הבית הגבוה], אבל אי אפשר להתחיל עם פאל גבוה בלי שיש לפני זה פאל נמוך, ורק על ידי הנמוך מגיעים לגבוה, היה פעם ברוסיה שתפסו מפקד מאוד גדול, מנהיג שבט גדול, קראו לו 'שאמיל', והאויבים שלו תפסו אותו לכלא, ואחד מאדמור"י ליובאוויטש שמע אותו שר שיר בכלא, והשיר מאוד מצא חן בעיני האדמור"ר, כי השיר היה בנוי מכמה בתים, זה התחיל מבית שמח וגבוה, ששם היה ברום המעלה, ואחרי

להמשיך לדבר אל ד', עם רגשות ובלי רגשות, כי בסוף כל התפילות יכנסו.

להתבודד גם אם לא מרגישים כלום

יהודי צריך להתרגל ללכת כל יום להתבודדות, אף אם לא מרגיש כלום, כל יום לפתוח את הפה ולהוציא כמה דיבורים אל ד', רבש"ע תעזור לי, רבש"ע אני רוצה להיות בשמחה, רבש"ע אני רוצה להיות מרוצה, רבש"ע אני רוצה להרגיש אותך, אני רוצה לדבר איתך, אני לא רוצה לשכוח ממך, אני רוצה להאמין בך, שלא אזוז ממך אף פעם רבש"ע, רבש"ע אני מתחנן אליך תעזור לי שתמיד אבוא אליך, ושאף פעם לא יהיו לי קושיות עליך, וכך יש לבקש כל יום, עם רגש או בלי רגש, זה חייב להיות חלק מהחיים, ר' אברהם ב"ר נחמן אמר שמשיח יכניס את זה לעם ישראל, והוא ישאל כל אחד, האם הלכת כבר היום התבודדות, האם כבר דיברת היום שעה עם ד', גם אם לא מרגישים כלום, צריך לדבר עם ד'.

בכל קראינו אליו

התבודדות היא מתנה מרבינו, על אף שזה לא היה דבר חדש, אין צדיק שלא דיבר מזה, אבל רבינו עשה מזה עסק גדול, והאמת שזה כתוב בפרשתינו 'בכל קראינו אליו', אנחנו עכשיו בספר דברים, משנה תורה, צדיקים אמרו שחומש דברים זה ספר מוסר, הקב"ה מתחנן אלינו שנשמור על התורה וכך יהיה לנו טוב, יש כאלו פסוקים יפים בפרשתינו, הבעל קורא צריך להטעים את הפסוקים השבוע, בפרט כשאומרים את הפסוק 'כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו',

הזה, את הטעם של קרבת אלוקים, הוא לא צריך כלום, הוא מודה להשי"ת על כל מה שיש לו, אבל הוא לא צריך כלום, ואם הוא עוזב את רבינו, אין לו כלום, כי את העולם הזה הוא כבר ראה שאין, רבינו הראה לו שאין כלום, ועכשיו הוא איבד גם את העולם הבא.

הגהינום והגן עדן במח של כל אחד ואחד

רבינו אמר פעם [ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קי"ט]: הגה העולם אומרים שיש עולם הזה ויש עולם הבא, ועל עולם הבא אנו מאמינים שיש, ואולי יש גם כן באיזה שהוא מקום עולם שנקרא עולם הזה, אבל זה לא כאן בזה העולם, כי כאן נראה שהוא הגיהנום, כי כולם מלאים יסורים גדולים תמיד, ואח"כ אמר שאין נמצא בשום מקום העולם הזה בכלל. הייתי היום אצל הילדים בקמעפ, ושאלתי אותם איפה הגיהנום ואיפה הגן עדן, אנחנו יודעים כבר את הסוד שזה כאן בעולם, אבל איפה כאן בעולם, צריך לדעת שהכל נמצא במוח, בן אדם מתחיל להודות אל ד' ומדבר עם ד' והוא מתחיל להרגיש את הקב"ה, הוא בתוך הגן עדן במוח שלו, אין תענוג יותר גדול מזה, אבל יהודי ששוכח במוח שלו מהקב"ה נמצא בגיהנום, ולכן מקורבים חדשים חושבים שאחרי שנדלקו בהתקרבותם לרבינו, זה ישאר כך לתמיד, צריכים לדעת שאחרי זה מגיע הבית הנמוך שיוורד למטה, ואחרי זה הבית עולה שוב, ולפעמים יש פזמון, פזמון שחוזר על עצמו, כל שנה באותה תקופה יש לי אותם רגשות, הכל חוזר שוב ושוב כמו פזמון, ועל זה אומר רבינו, שלא להביט על זה, ואתחנן אל ד', תמיד

ונגיד לו, רבש"ע אבא יקר אני מתחנן אליך קח אותי בחזרה אליך תוציא אותי מכאן, אל תכעס עלי, אני רוצה להיות ירא שמים, תגידו את המילים איתי, רבש"ע אני לא רוצה לתעות, אני רוצה לחזור אליך, והקב"ה שומע אותנו בכל מקום, בכל קראינו אליו, זו המתנה המאירה שקיבלנו מרבינו, מתנה שאפשר לקחת בכל מקום, וכל אחד ואחד יכול להרוויח מזה, גם למדן ורב ותלמיד חכם, וגם יהודי שנפל לאן שנפל, תמיד אפשר לפתוח את הפה ולבקש מה שרוצים, אני לא אבקש מה שהשני רוצה, אלא מה שאני מרגיש שחסר לי, רבש"ע אני כל כך רחוק ממך, אני רוצה כבר להיות קרוב אליך, רבש"ע עד מתי אמשיך לעשות שטויות, ואם אין לי רגש בדיבורים אלו, אגיד אותם בלי רגש, רבש"ע אני רוצה להיות טוב.

עצה להתעורר – לעשות קול בבי

והאמת היא שיש דרכים לעורר את הרגש, כשבן אדם מרגיש יבש לגמרי, הוא יכול לבקש בקול בבי, ולאט לאט הוא יתעורר מזה, ויתחיל לבכות, כך עשו חסידי ברסלב, בכו אל ד', עד שהתעוררו מהבכיות והתחילו באמת לבכות, דוד המלך אומר את זה 'כי שמע ד' אל קול בכי' הוא עשה קול של בכי, ובסוף בכה באמת, בחיי מוהר"ן מסופר [סי' תקי"א] יהודי הגיע פעם לרבינו ואמר שהוא לא יכול לעשות התבודדות, אחרי שהוא מסיים את היום ואוכל ארוחת ערב, הוא רוצה לפתוח את הפה ולא מצליח לדבר, והראה לו רבינו איך שעושים גניחה אחר גניחה, ועל ידי זה מעוררים את עצמם, עד שזוכים לגנוח באמת

צריך להכניס נשמה בפסוקים כאלו, כשסבא שלי הגה"ק מקארלסבורג קרא הוא הכניס טעם גדול באלו הפסוקים, הוא לא עשה עסק גדול מטעמי המקרא, אבל שמעו בקריאה את הלב שלו, הוא פשוט תירגם את המילים עם התנועות שלו, ובמדרש יש סיפור יפה על הפסוק 'כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו', אני נוהג כבר ביום הראשון בשבוע לסיים פעם אחת מקרא, כדי לדעת מה יש לנו בפרשתינו, אני לא יכול להיודע רק ביום שישי מה שכתוב בסוף הפרשה, ומיד ביום ראשון כבר שמתי לב לפסוק זה ונזכרתי מהמדרש, שהיה פעם ספינה אחת שנסעה על הים, ואנשים רבים היו שם מכל האומות והלשונות, והיה שם גם ילד יהודי אחד, והגיעה סערה גדולה והספינה הגיעה לאיזה מקום נידח, וסוף סוף ראו איזה נמל, וכולם היו רעבים וצמאים, ועצרו שם בנמל, ולא ידעו את השפה, וכולם הגיעו לילד הזה עם כסף שילך לקנות להם אוכל ושתייה, והילד שואל אותם מה אתם רוצים ממני, הרי אני אורח בדיוק כמוכם, ענו לו כולם הרי אתה יהודי, ויהודי אף פעם לא אורח, כי כל מקום שיהודי נמצא הקב"ה איתו, אנחנו רחוקים מהע"ז שלנו, גם בבית זה לא עזר לנו, ובטח לא כאן, אבל יהודי נמצא עם הקב"ה 'אלוים קרובים אליו'.

שומע תפילת כל פה

הקב"ה שומע אותנו בכל מקום שאנחנו רק נמצאים, לא משנה לאיזה מקום נפלנו, ולאן תענינו, גם אם נפלנו בעבירות עמוקות, והגענו לשאול, הקב"ה איתנו, רק נפתח את הפה אליו

והילדים, ואם אתה מלמד, אתה אומר להקב"ה רבש"ע אני מוסר לך את כל הכיתה, אני לא יכול כלום לבד, ואם אתה נוהג ברכב, אתה אומר להקב"ה רבש"ע אני מוסר לך את הנהיגה, אני לא יכול כלום, הרי אפשר ח"ו ברגע אחד לעשות תאונה מסוכנת, ירחם השם, וזה הזמן לעורר את הנהגים כאן בקריה, לנהוג בזהירות יתירה, הכבישים מסוכבים ומסוכנים וחשוכים, לנהוג לאט ובזהירות.

למסור את כל היום להקב"ה

וזה לא רק בתחילת היום, כי אותו דבר עושים באמצע היום, מדברים עם ד', רבש"ע העסק לא מצליח, רבש"ע אני תקוע ולא יודע מה לעשות, רבש"ע הילדים בכיתה משתוללים, אני לא מסתדר, ואתה שעומד בשמש עם חוטי החשמל תצחק רבש"ע אני נשרף כאן מה עושים, הבעל הבית יחשוב שאתה נשרף מהחום, אבל אתה תגיד אל ד', רבש"ע אני נשרף מהיצר הרע, אני לא יכול יותר לעמוד ברחוב, הרי זו מתנה מן השמים שאפשר ככה לדבר עם ד', זה בדיוק מה שיעשו כשמשיח יבוא, אולי יש לכם איזה תמונה בראש מה יהיה כשמשיח יבוא, אז אני אומר לכם שזה מה שיעשו, כולם יעשו את זה, כל אומות העולם ידברו עם ד', היום אתה רואה שגוי שחסמו לו את החניה מקלל בקללות נמרצות, עוד מעט כשמשיח יבוא הוא יצחק אל ד' ויבקש ממנו שיעזור לו, כולם הולכים לדבר עם ד', אף אחד לא יתלונן על השני.

אין את מי להאשים – הכל מהקב"ה

לכל אחד יש משהו שהוא מתלונן עליו, אני מקשיב הרבה לאנשים, וכל

ולהוציא דיבורים אמיתיים אל ד'. הרבה פעמים כששומעים משהו בצד מתפלל בבכי וברגש אפשר להתעורר מזה, רבינו מגלה לנו שאותו דבר יכול האדם לעורר את עצמו, כפי שרבינו מביא בליקוטי מוהר"ן [חלק ב' סי' ע"ר] הוא יתחיל להתפלל בבכי וגניחה והוא יתעורר מזה, בנוסח של תיקון חצות אומרים: **אוי לי וי לי מר לי וכו', כשבן אדם אומר את זה אולי הוא לא באמת אוחז שם, אבל אחרי זה הוא מתעורר מזה, באמת אוי לי, באמת וי לי, ומר לי, ואז הוא אומר את זה שוב באמת, אבל גם אם האדם לא מצליח לעורר את הרגשיו הוא חייב לדבר אל ד' אף ללא הרגשים.**

עצות נוספות לעורר את הלב

רבינו מביא עוד כמה עצות לעורר את הלב לרגש, רבינו אומר בספר המידות **מי שאינו יכול לבכות יסתכל על הרקיע כי הוא גרם בכיה למים,** כאן יש לנו עצה להסתכל על הרקיע ולעורר את הלב לבכי, וכן אומר רבינו בספר המידות **מי שיש לו מחשבות רעות ידבר לעצמו דברי בזיונות, בן אדם יגיד לעצמו, מה קורה איתך, מה עובר עליך, תראה כמה רחוק אתה, ואז יתעורר מזה, אבל צריך לזכור שוב שרבינו אומר לנו שגם אם אין שום רגש שגם אם לא מחוברים כלל לשום דבר, פותחים את הפה ומדברים, ויום יבוא וכל התפילות יכנסו אל ד', וכשמתרגלים לעשות את זה, ומתבודדים אל ד' בקביעות, בסוף אוהבים לדבר אל ד' אף ללא רגש, אוהבים לדבר אל ד' על כל פרט ופרט, קמים בבוקר ונותנים את כל היום להקב"ה, את היום של האשה**

איך יכול להיות שאתה לא סופר את זה בכל יום עם הקב"ה בשעה שאתה מתבודד ומודה לו, ילדים הם ברכה, ילדים זה עשירות, ב"ה השמחות מתרבות כאן בקריה, תודה לך הקב"ה על הנסים האלו, במקום לגנוח ולחפש מה רע ומה לא טוב, ולמה אשתי עושה ככה וככה, תגיד תודה להקב"ה על זה שיש לך אשה על זה שאתה נשוי, וגם אם היא לא בעלת הבית מוצלחת תגיד תודה שאתה לא לבד, ואם יש לך מחשבה שהיית יכול להתחתן יותר טוב, תדע שזו מחשבה של כפירה ואפיקורסות, אי אפשר למצוא יותר טוב, כי הכל נותן הקב"ה, בן אדם לא יכול לבד לעשות כלום.

רק להודות ולא להתלונן

בחור שזכה והתארס והוא לא מודה להקב"ה על כך כל יום צריך להתחבא מרוב בושות, הרי כל כך בכית שאתה רוצה להתארס, ועכשיו זכית והתארסת תגיד תודה להקב"ה, ואם מישהו שואל אותך מה נשמע, אל תבכה ואל תתלונן, אלא תצחק בקול: כל כך טוב לי, החיים שלי כל כך נחמדים, עד שההוא יפול מבהלה כשישמע את זה, רק תגיד תודה על כל הטוב שיש לך, ומילים אלו הם ההפצה הכי גדולה שיכולה להיות, מישהו שואל אותך מה נשמע, תענה לו שיש לך את החיים הטובים ביותר שיכול להיות, והוא שואל מה עם פרנסה, תגיד לו שיש לך כל כך הרבה, עד שיקלוט למה אתה מתכוון, לאמא שלי לקח כמה שנים לקלוט את השפה שלי, היא היתה שואלת אותי, יואליש יש לך הכל ליו"ט, והייתי עונה, אמא יקרה יש לי כל כך הרבה, אני לא יודע

מי שיש לו איזה צרה, תמיד יש לו את מי להאשים, פלוני אשם, ופלוני עשה ככה, ובגלל שההוא אמר לי ככה ועשה לי ככה לכן יש לי את הצער הזה, אחד מאשים את אבא שלו ואחד מאשים את סבתא שלו ואת דודה שלו, ואחד מאשים את הקהילה שלו, או את העיר שהוא גר שם, אבל בקרוב כשמשח יבוא, יהיה לכולם אמונה ברורה, וידעו שהכל זה הקב"ה, ולא יאשימו את אף אחד, על כל צער וצרה שלא תבוא, ילכו מיד אל הקב"ה ויתפללו אליו, ואם הצרה לא עברה, אז הולכים שוב אל ד', ומדברים איתו, ומי שנמצא כאן אצל רבינו נמצא כבר כעת בזמן הגאולה, רבינו נותן לנו להרגיש טעם ביאת המשיח.

להודות ולהלל – שעשועי עולם הבא

ובפרט מי שזוכה להודות להקב"ה על כל דבר, הוא ממש זוכה לטעם עולם הבא, ככה רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן [תניינא סימן ב'] ששעשועי עולם הבא זה להודות ולהלל, מי שרוצה להרגיש מה שמרגישים בעולם הבא, שילך לפינה ויתחיל להגיד, תודה לך הקב"ה, הקב"ה אתה כל כך טוב אלי, תודה לך על כל מה שאתה עושה לי, אתה מתנהג אלי עם רחמנות יתירה, ויתחיל להרגיש טעם עולם הבא, ומי מדבר על אברכים שזכו והתחתנו, כמה חייבים להודות ולהלל את הקב"ה שזכינו והתחתנו, ואם הקב"ה מזכה ויש לאדם ילדים, אסור שיעבור יום מבלי להודות על כך שיש לו אשה ויש לו ילדים, ושיפרט שמו של כל ילד וילד שהקב"ה נתן לו במתנה, שואלים אברך כמה ילדים יש לו והוא עונה שהוא צריך לספור,

סגולה נפלאה לזיווגים, לפני עשר שנים בשנת תשע"א כתבתי למוהרא"ש מכתב שאולי יבוא לבקר בקעמפ, הבחורים צריכים שידוכים, ולא הולך להם, אז לא היה אפילו בחור אחד שהתארס, היה הרבה לשון הרע על הישיבה, מוהרא"ש כתב לי בחזרה, עוד יומיים זה חמשה עשר באב, תכינו סעודה ואני מגיע, ואני מביא איתי שידוכים, ואכן אחרי יומיים ביום חמשה עשר באב הגיע מוהרא"ש לבקר בקעמפ, ישבנו כולנו לסעודה, ומוהרא"ש אמר בסעודה: כל בחור שיתחיל מהיום ללמוד כל יום כל מסכת תענית במשך ארבעים יום, עד ראש השנה, אני מבטיח לו שיזכה להתארס, והסתובב לאחד הבחורים ואמר לו, אם תעשה את זה ולא תתארס תזמין אותי לדין תורה, זה היה חידוש גדול, ולמחרת לא היה צריך לדבר כלום, כל הבחורים ישבו בבית מדרש עם מסכת תענית, וסיימו כל יום את המסכת, אחרי כמה ימים התפוצץ צינור המים והמים עלו והציפו, והיינו צריכים לברוח מהקעמפ, ויומיים לא היה חשמל, אבל הבחורים המשיכו ללמוד, כשבחורים סיימו את הארבעים יום, ונשאר להם כמה ימים עד ר"ה אמר להם מוהרא"ש שימשיכו עד ראש השנה, והתחילו להתארס אחד אחרי השני, בשנה שלאחר מכן התחתנו חמש עשרה בחורים.

הסגולה תקפה גם היום

הסגולה הזאת ממשיכה גם היום, יום חמשה עשר באב זה בשבת קודש הבא עלינו לטובה, כל הבחורים שרוצים שידוך, שיקחו את הגמרא מסכת תענית, ויתחילו כל יום, אני

מה לעשות עם כל כך הרבה כסף, לקח לה כמה שנים לקלוט שבברסלב יש באמת הרבה כסף... כשאינסתי את הבן שלי נכנסתי לסבא שלי והוא הבטיח שיעזור לי, וכל פעם שנכנסתי הוא רצה לתת לי, ואמרתי לו, סבא, יש לי כל כך הרבה שפע, הוא שאל, באמת? אמרתי לו, כן, יש לי שפע, אני לא צריך כלום, אני מחפש איפה לתת את הכסף שלי... הוא כל כך שמח, כי היה לו עול לעזור לכל הקרובים שמחתנים, אני לא יודע אם היה לו עוד נכד שאמר לו שהוא לא צריך.

יש כאן אברך בקריה שאשתו מביאה אותו למקומות טובים, כי הוא התקרב לכאן על ידי אשתו, והוא הגיע לגור כאן בקריה על ידיה, והדבר הכי טוב שהיא עושה לו, שהיא קוראת לו כל הזמן הביתה, היא מביאה אותו לדברים טובים, תלכו הביתה ותנצלו את הזמן הזה, אם אשתך מתקשרת לבוא הביתה, תדע שהיא סך הכל רוצה שתלך למקום טוב, והמקום הכי טוב שלך זה בבית, וכשאתה בבית תסתכל על הילדים שלך ותקשיב להם, יש אברכים שחושבים שכעת זה הזמן של פרנסה, והוא נותן לילדים כסף לאוכל וממתקים וצעצועים העיקר שיהיו בשקט ולא יפריעו לו להתעסק בביזנס, זה באמת חשוב לתת להם מה שהם צריכים, אבל יש דבר חשוב יותר שאפשר לתת לילדים, לדבר איתם, להקשיב להם, לטייל איתם, לקרוא איתם קריאת שמע, במקום להכניס את הראש כל הזמן לעסקים, ולשכוח מהעיקר.

סגולת מוהרא"ש – מסכת תענית

אתם יודעים שמוהרא"ש עשה

עד שהרגישה שכבר לא יכולה, אני מבקש ממכם, תיזהרו, זה לא בדיחה, אתם רואים שהיא נופלת מהכוחות, תעמדו שם, תעזרו לה, אל תתעלמו מרגשותיה, השיחה הזאת ממוהרא"ש היא שיחה כל כך חשובה.

שיחות ממוהרא"ש על ההרכה

אני תמיד אהבתי ללקט מחברים שיחות ששמעו ממוהרא"ש, כל ההדרכה שאני נותן לחתנים, הם ליקוטי שיחות שלי קטתי מחברים שסיפרו לי מה מוהרא"ש אמר להם, מוהרא"ש אמר לי ללמוד עם החתנים ולא ידעתי מה להגיד, הלכתי לשאול את האברכים מה אמר להם, היה פעם שבע ברכות בישיבה, וראיתי שחצי שעה שמוהרא"ש הסתודד עם החתן, הוא חקר אותי מה לימדתי אותו, אחרי השבע ברכות אמר לי מוהרא"ש, אני חשבתי שזה שאתה מכניס לבחורים את דרך הלימוד זה הדבר החשוב ביותר שאתה עושה, עכשיו אני שומע מה שאתה מכניס לחתנים, זה עוד יותר חשוב מדרך הלימוד, על ידי זה הם יוכלו להיות בקדושה וטהרה, ולא ידעתי שאתה עושה את זה כל כך טוב, והאמת שהיה לי מאוד קשה לדעת מה ללמד את החתנים, אני הלכתי מאברך לאברך, והוצאתי מהם מילה אחת, ומהמילה הזאת עשיתי שיעור שלם, אני זוכר פעם אחת היה איזה שמחה, וראיתי שמוהרא"ש אמר לבעל השמחה איזה מילה, והוא מאוד חייך, וניגשתי אחרי זה לבעל שמחה ושאלתי אותו מה מוהרא"ש אמר, והבעל שמחה לא היה תלמיד שלי מהישיבה, ואמר לי, שמוהרא"ש אמר לו שלא יגיד לאף אחד, אמרתי לו, הרי

זוכר שכשמוהרא"ש אמר את זה, כל כך התרגשתי, ואף אני למדתי עם הבחורים כל יום מסכת תענית, חיפשתי זכויות ליום הדין, היו בחורים שהיה להם חיתוך הדיבור והצליחו לסיים את המסכת הכי מהר, בשעה וחמישים דקות, הממוצע היה שלש שעות, והיו כאלו שלקח להם כל יום שש שעות, עד שהוציאו את המילים מהפה, סיפר לי אברך שהוא הלך לשאול את מוהרא"ש אם הסגולה עובדת גם על שלום בית, אמר לו מוהרא"ש בחיבה יתירה: מענדל מענדל, אברך שרוצה שלום בית חייב להיות וותרן, מענדל חבר טוב שלי ועזר לי הרבה עם כל הקשיים שהיה לי בפתיחת הישיבה, לא היה כאן כלום, לא היה כאן מנין והוא מסר את נפשו למען הישיבה, הוא רץ מרב לרב, וביקש שירחמו על הראש ישיבה, וכל פעם שאני פוגש אותו אני אומר לו תודה רבה, אבל בעיקר אני אומר לו תודה רבה על השיחה הזאת ממוהרא"ש, זו השיחה הכי יפה ששמעתי ממוהרא"ש, אברך שרוצה שלום בית, לא יעזור לו שום סגולה הוא חייב להיות וותרן.

אם לא מוותרים בסוף זה יכול להתפוצץ

אנשים שלא מוותרים, אולי נראה להם שהכל טוב, הם מסתדרים, כי האשה עושה משחק והצגה כאילו הכל טוב, אבל בעוד רגע הכל יכול להתפוצץ, ואז המצב יהיה מר מאוד, ויהיה מאוד קשה להחזיר את הבית, הבעל חושב שאשתו איתו, והוא דורך עליה ודורך עליה, ולא נזהר, פתאום כל הבנין התרסק, אלו מעשים בכל יום, פתאום שומעים על יהודי בן ארבעים שהתגרש, היא בלעה ובלעה ובלעה

בלילות, מה הסיבה שאברך לא יבוא הביתה, וילך לחפש שעות ארוכות עם מי לעשן ועם מי לשתות בירה, למה שלא ילך הביתה, וישתה בבית, וידבר עם אשתו, הכל מגיע מזה שאמרו לו פרישות, והוא הולך בלילות ומחפש דברי הבל ומגיע לעבירות, ועוד אומרים לי שאסור לדבר מזה, חייבים לדבר מזה, ולעזור את העם, הרי מגיעים אלי מקרים נוראים מילדים, אני לא יכול לדבר מזה ברבים, איך אבא יכול לפגוע בבנות שלו, איך אבא מעיז לעשות עבירות עם הילדים שלו, רבש"ע, איך יכול להיות דבר כזה, זה הכל מגיע מדעות נפסדות שחינכו אותו על קדושת הבית, וכעת האברך חולה לגמרי, הוא חייב להיות באזיקים בכלא, אני לא יכול לדבר יותר ואני לא רוצה לדבר יותר, אפשר פשוט להשתגע מדברים שאני שומע בכל יום ויום.

להזהיר את הילדים

חייבים לדבר אל הילדים ולהזהיר אותם, המלמדים וההורים חייבים להזהיר אותם, שידעו שיש מנוולים שהם חולים, שידעו שזה יכול להיות סבא ואבא, גם אם יש לו זקן לבן, אני יכול לדון כל אחד לכף זכות, כי לא הדריכו אותו נכון, הוא לא באמת נשוי, ולכן הוא נופל לעבירות, אבל את הילד צריך לחנך שיהיה מוכן לזה, ואת העובר עבירות צריך להכניס לכלא שלא יפגע בילדים שלו או בנכדים שלו, הגיע אלי סיפור של אברך שנראה מבחוץ אברך חשוב, אבל הוא חי בפרישות נוראה, והוא התקשר לאנשים שעושים עבירות רק כי הוא רוצה לדבר איתם מהיהדות,

אני הבאתי לך את השמחה הזאת, וזה לא מתאים שלא תספר לי, הוא שאל אותי האם אני בטוח שמוהרא"ש לא יקפיד עליו שהוא מספר לי, אמרתי לו שאני בטוח שמוהרא"ש ישמח, ואני בטוח שמוהרא"ש אמר לו את זה רק כי ידע שהוא יספר לי את זה, ואני יכול להגיד לכם שמהשיחה ההיא עשיתי שיעורים שלמים לחתנים.

חומרות יתירות – סנה גדולה

אברכים נופלים לעבירות רק כי לא קיבלו הדרכה נכונה, מבחוץ הם נראים כצדיקים גדולים, ורחמנא ליצלן, הם נואפים לכל דבר, הם חושבים שיכולים להתחבא עם עבירות, ולא יודעים שהקב"ה יכול לפרסם אותם ברגע אחד, לבזות אותם בכל העולם ברגע אחד, ומי אשם בכל זה, ההדרכה הכוזבת שנותנים לאברכים, שמלמדים אותם חיי פרישות וחומרות יתירות, מה הסיבה שאברך נשוי הולך לחפש לכלוך באשפה, למה שמישהו ילך להתלכלך, למה שילך לפתוח אתרי לכלוך באינטרנט, דברים שאפילו הגוי קורא לזה לכלוך, הכל מגיע מהדרכה כוזבת, אמר מוהרא"ש פעם לאברך לזרוק מהבית את הספר שמלמד פרישות, על אף שהוא מביא שם דברי צדיקים ודברים של זוהר הקדוש, מוהרא"ש אמר שאסור להחזיק את זה, כדי שהאברכים לא יפלו ח"ו לשאול, איך מוצאים אצל האברכים כלים טמאים, ושיחות טמאות עם שדים ושרות, אברכים שנראים יראי השם מבחוץ, מחוברים לקבוצות של עבירות, הם הרי נשואים, ויכולים לחיות חיים טובים, הכל מגיע מהדרכה שאינה נכונה, איך אברכים מסתובבים

מוהרא"ש שסיימו מאה ואחד פעמים את המסכת, ואחרי זה שוב הגיעו למוהרא"ש, ואמר להם להתחיל מסכת אחרת ארבעים פעם, ומי שנשבר ולא הצליח לשרוד והתחיל לצחוק על זה שזה לא סגולה, הלך ממוהרא"ש ואיבד את החיים הטובים, אבל החכם נשאר חזק באמונה ולא שואל שאלות, חז"ל אומרים שההבדל בנתינת צדקה בין בני ישראל לאומות העולם הוא, שאף כששניהם נותנים צדקה רק לזכות דבר פלוני, יש הבדל גדול, כי הגוי כשרואה שלא זכה בישועה הוא מתחרט על הצדקה, אבל היהודי אף אם רואה שלא נושע ועוד נהיה יותר גרוע, הוא לא מתחרט, הוא שמח שעשה מצוה, אותו דבר הבחור ששמח על מה שלמד ולא מתחרט שעשה את הסגולה, בסוף יראה ישועה גדולה למעלה מדרך הטבע, אנחנו נמשיך לעשות את הסגולה של הצדיקים, ונמשיך להתפלל להקב"ה שנזכה להגיע לרבינו לראש השנה, ונוכל לפעול שם שנה טובה ונוכל לתקן את הכל.

ורוצה לחזק אותם, כל מיני תירוצים שהוא מכר לעצמו, ונפל איתם לעבירות, צריך מאוד מאוד להיזהר מזה, לדעת הרמב"ם איסור יחוד הוא איסור דאורייתא, אין שום היתר למישהו לפגוש אשה לצורך חיזוק וכדומה, כאן בקריה צריך יותר להיזהר בהלכות יחוד, כי זה לא כמו בעיר שיש יותר היתרים, אבל השורש של כל הדבר מגיע מהיצר הרע בלבוש אדוק ופרו"ם, מוהרא"ש מאוד סבל כשדיבר מזה, אני מכיר אברכים שהלכו ממוהרא"ש בגלל דיבורים כאלו, והם רק רצו להיות פרושים, ד' יעזור לנו שאנחנו לא נהיה חכמים ונאמין לצדיקים.

ד' יעזור לנו שנוכל להתנחם, נחמו נחמו עמי יאמר אלוקיכם, וכל הבחורים שרוצים שידוכים שיתחילו כעת מסכת תענית, היו כמה בחורים שסיימו ארבעים פעם מסכת תענית ולא התארסו, והגיעו ימי השובבי"ם ואמר להם מוהרא"ש שילמדו בשובבי"ם עוד פעם ארבעים פעם מסכת תענית, ואחרי זה הלכו שוב למוהרא"ש שלא התארסו, ואמר להם

דברים שנאמרו אחרי לימוד הדף גמרא

ברוך השם מיר האבן זוכה געווען צו לערנען א דף גמרא

עבודה זרה דף לו.

- כל פעם שרואים בגמרא עד כמה הגויים יורדים נמוך, רואים את קדושתן של ישראל, לא נחשדו ישראל על כך, ישראל הם עם קדוש, היום הוא אחר לגמרי אם מתחילים אותו בלימוד דף גמרא, מי שרוצה לשאול משהו יכול לשאול.

ש. איך יודעים מתי צריך ללכת לישון?

בבוקר, אני יושן בלילה רק מעט, ואני לא יכול לקום לבד בבוקר אם לא יעירו אותי, ואני משלם כסף למישהו שיכוא כל יום להעיר אותי, אני לא מנצל אנשים, ב"ה שהמון שנים אשתי העירה אותי, אבל כעת גם היא ישנה פחות שעות והיא לא שומעת את השעון, ומאז אני מבקש כל יום למישהו שידפוק לי בדלת, ואני משלם לו.

• תעשה אתה גם ככה, כמו שאתה לא יכול לפתוח סתימה באינסטלציה, ואתה משלם לאינסטלטור [פלאמבע"י] כך תעשה גם כשאתה לא יכול לקום לבד, אני יכול להתכופף מתחת לברז ולפתוח את הצינור ולהוציא משם את השערות ואת האיטריות, אבל אם אתה לא יכול אתה מזמין מישהו ומשלם, כך תעשה אם אתה לא יכול לקום לבד, וכך היה בכל העיירות, שהשמש עבר בין הבתים להעיר את האנשים.

• וכל אלו שחוששים שהילדים יתעוררו כשהם קמים, צריכים לדעת שאין לחוש לזה, כי זה מצויין שהילדים יתעוררו ויראו שהאבא קם מוקדם בבוקר אף שהלך לישון מאוחר, כשאני קם בבוקר אני תמיד עושה קצת רעש שהילדים יתעוררו, ויראו שצריך ללכת מוקדם להתפלל שחית.

• אי אפשר כמה שנים להגיד, ממחר אני קם בחמש בבוקר, אם אתה

• ת. אני לא יודע אם אפשר לדעת מתי צריך ללכת לישון, אבל צריך לדעת בדיוק מתי צריך לקום, ובזמן הזה קמים, לא משנה מתי הלכו לישון, יהודי חייב לקבוע את הזמן של הקימה, שיוכל להספיק להתבודד, ללכת למקווה, ללמוד, להתפלל, ואחרי זה הוא יכול לתפוס תנומה, יש דיבור מרבינו, שאפשר להתחשבן עם השינה במשך היום, דבר ראשון קמים בבוקר.

• לפעמים הולכים לישון מיד אחרי מעריב, ולפעמים נשארים לשוחח קצת בבית לפני שהולכים לישון, אבל בנוגע לקום בבוקר, חייב האדם שיהיה לו שעה מדויקת מתי הוא קם, ואם מישהו רואה שקשה לו לקום בבוקר, הוא צריך לדעת שכמו שקשה לו לבד לכסח את הדשא ולכן הוא משלם למישהו שיעשה לו את זה, אז תשלם גם לאברך שיכוא כל יום להעיר אותך, כשקשה לך לקום

• ת. שאלת כבר כמה פעמים את השאלה, וזה באמת שאלה לא קלה, כי לא ראית את זה לא אצל הוריד, ולא אצל הוריה, יום שישי הוא יום של בילויים וטיולים, ומגיעים הביתה עשר דקות לפני הדלקת הנרות, ומחפשים איזה מרק במקפיא ומוציאים מהר, ומאוד קשה לך להשכיב את הילדים בשבת אחה"צ, והאמת שאני לא יודע אם מישוהו שהתרגל הרבה שנים בצורה אחרת, אם הוא יכול לשנות את זה.

ש. כל דבר קשה לשנות, גם מי שלא היה חי עם שלום בית, והתקרב וצריך להתחיל לחיות עם שלום בית.

• ת. שלום בית זה לא קשה, זה מאוד פשוט, מתחילים לדבר יפה בבית וזהו.

• אבל גם להשכיב ילדים לא צריך להיות כל כך קשה, אומרים יפה לילדים להיכנס למיטה, לא צריך את שני ההורים לכך, היא יכולה להמשיך לעבוד במטבח, וגם אם היא לא התקרבה ולא מבינה למה היא צריכה לישון, היא באמת לא חייבת לישון, וזה לא מפריע לילדים לישון, כי האבא אומר לילדים להיכנס יפה למיטה, לפעמים רואים שיש ילד אחר שלא משתף פעולה והוא יעיר את כולם, אז האבא מכניס אותו למיטה שלו, או שהאבא ירדם על המיטה של הילד, העיקר שיהיה בליל שבת סעודה יפה, ילדים שלא יושנים ביום שישי אחה"צ סובלים מאוד בסעודה, או שנרדמים, וזה עוד טוב, או שעצבנים והופכים את הסעודה, וההורים מתעצבנים עליו וכו'.

• ראיתי שמוהרא"ש מביא מהמנחת אלעזר זי"ע, שהרה"ק המגיד

רואה שהשעון לא מעורר אותך, אתה חייב לעשות משהו לזה, אתה חייב לדאוג שמישהו יעיר אותך, כשאני הייתי מלמד בתלמוד תורה, הצלחתי לשכנע את כל הילדים לבוא בשש בבוקר ללמוד, לא הייתי צריך להבטיח להם שום פרס, וכל הכיתה הגיעה, כולם ישבו ולמדו, זה היה זמן מאוד טוב, אז היה לי הרבה סבלנות לחייך אליהם ולשמוע אותם וללמוד עם חוויה, והיה שם תלמיד אחד, אתם מכירים אותו, היה לו מאוד קשה לקום בבוקר, הוא היה גר שני רחובות ליד הבית שלי, ואמר לי שהוא מאוד שבור מזה, כל החברים מרוצים מזה שלומדים בבוקר ומקבלים חיוך וכו', אמרתי לו שיקשור ליד שלו איזה חוט, ויוציא את החוט מהחלון, וכל בוקר שעברתי ליד הבית שלו, משכתי לו את החוט, והוא התעורר, תשאלו אותו, בכל בוקר הערתי אותו כך, הוא ישן מאוד עמוק וכולם שם בבית ישנו עמוק והיה קשה להעיר אותו, ורק כך הוא התעורר.

• ומי שגר למעלה בהר, השעה הכי טובה שלו זה לפנות בוקר, כי הוא יכול לרדת את כל ההר עם התבודדות, אני גר למטה, וקשה לי לעלות את ההר, אז אני מבקש כל בוקר ממישהו שיעלה אותי עם הרכב, ואחרי זה אני מתבודד ויורד את כל ההר, ואם יש אויר טוב בבוקר, זה ממש ביטול הבחירה, עוד שאלה אחת כי נהיה מאוחר.

ש. מה יעשה מי שיש לו בית עם ילדים והתקרב לרבינו, איך הוא יכול עכשיו להתחיל להרגיל את הילדים ללכת לישון ביום שישי אחה"צ, הם לא היו רגילים לזה, לא אשתו ולא ילדיו?

שראש הישיבה יגיד לי מה לעשות, ראש הישיבה לא יכול לזרוק אותי מהקהילה כי אני בן אדם טוב, אחרי ששמעתי דרשה אחת בקול ברסלב, התחילו לרעוד לי ידיים ורגליים, לא ידעתי שעשיתי דבר כזה חמור, והאמת היא שאבא שלו היה טיפש גדול שהפקיר אותם כל כך הרבה שעות, חמש שעות לבד.

גם מי שקונה להם משחקים שיהיה להם מה לעשות חמש שעות, אני לא חושב שמותר להשאיר אותם לבד כל כך הרבה זמן, הרי כל כך קל להרדים אותם, כי בתוך הטשולנט יש מלטונין... זה מרדים, אולי תגידו שאני מדי קיצוני, יכול להיות, בכל יום כשהילדים שלי נכנסים למיטה ויוצאים אחרי כמה דקות, אני יכול להבליג ולא תקיף, ואני יכול לתת להם קצת ללכת לישון מאוחר יותר, אני לא מקפיד כל כך חזק, אבל בשישי אחה"צ ובשבת אחה"צ אני מאוד מאוד מקפיד על כך ובתקיפות, חייבים להיכנס למיטה ולישון.

יש לי ילד בן 5 והוא הולך לישון כל יום בשבע בערב, והייתי יכול להשכיב אותו ביום שישי בשבע בערב, אבל למה לקחת לו את הסעודה היפה של ליל שבת, אני משכיב אותו אחה"צ וכך הוא יכול ליהנות, וכל בוקר כשהוא קם הוא שואל אותי, אבא האם היום בלילה זה שבת, הוא מחכה לזה כל יום, מחכים כבר לשבת בסעודה עם אבא ואמא, ומדברים ביחד, הייתי יכול לשבת עם אשתי רגוע בסעודת ליל שבת כשכל הילדים יושנים, אבל אסור לקחת מהם את החוויה היהודית של שבת קודש.

אני לא אומר לכם מה לעשות, אבל ככה ראיתי אצל אבא שלי, וככה ראיתי אצל חמי, ומעניין איך שניהם

מקאזניץ זי"ע אמר שהוא מתפלל למה לא כתוב בעשרת הדברות שבערב שבת ילכו לישון.

בשבת בבוקר אני מעיר את הילדים מאוד מוקדם, בגלל שני סיבות, קודם שיקומו מוקדם ושיבואו קצת ללמוד, והסיבה השניה שיהיו מאוד עייפים אחרי הסעודה בשבת בבוקר, וירדמו מהר, כי מה ילדים יכולים לעשות לבד כל כך הרבה שעות בשבת אחה"צ, אני מקשיב לכל כך הרבה אברכים ובחורים ושומע מה עבר עליהם בשבתות אחה"צ הארוכות, ושמעתי כמה מהם נפלו בקדושה דווקא בזמן זה, אחוזים מאוד גדולים נפלו בזמן זה להיות קורבן, איך אבא ואמא יכולים ללכת לישון בשבת אחה"צ, והילדים מסתובבים בלי שום השגחה.

הגיע אלי אברך ואמר לי, ראש ישיבה אני מאוד מתבייש להגיד לך, אבל אתה הראש ישיבה שלי ואתה צריך לעזור לי, וכך הוא אומר: כשאני הייתי ילד קטן אף אחד לא דיבר איתנו מענייני קדושה, אולי פעם בשנה הגיע איזה דרשן שדיבר על קדושה עם משלים וסיפורים, ולא הבנתי בכלל שמדברים מקדושה, וההורים שלי הלכו לישון בכל שבת אחה"צ, והזהירו אותנו באזהרה חמורה, שאנחנו צריכים להיות סגורים בחדר בכל השעות האלו, ולא לצאת משם חמש שעות, ומה הייתי עושה בחמש השעות האלו, ירחם השם פגעתי באחיות שלי, אף אחד לא אמר לי כלום, ועכשיו כולם התחתנו, ומתחילים ללכת למטפלים וכו', ואני לא יכול ללכת לשמחות משפחתיות, אני מבין את האחיות שלי שהן נפגעו ממנו, אבל אני לא יודע מה להגיד לאשתי, למה אני לא הולך לשמחות שלהן,

להניח את מוצרי החלב רק בדלת של המקרר ולא במדפים, במדפים הכניסו רק מוצרי בשר ופרווה.

- אנחנו לא הגענו כאן לשיעור הלכה, כאן לומדים הלכות חכמת החיים, תשאלו משהו על החיים, אם יש לכם עדיין שאלות.

- השאלה ששאלת אתמול מה עושים עם זה שהולכים להורים, והם צועקים על הנכדים, אחרי שעניתי לך כאב לי למה לא הרחבתי יותר בזה, הייתי צריך יותר לדבר על זה, צריך לחנך את הנוער שלא קרה כלום שהסבא מעיר ואומר משהו, הילד לא נהפך למסכן בגלל שהסבתא אמרה מילה, היום אברכים מפסיקים ללכת להורים שלהם, כי הם אמרו מילה לילד שלהם.

ש. גם אם ההורים לא צדקו כשאמרו וגערו?

- ת. גם אם אתה חושב שהם לא צדקו... לא בטוח שהם לא צדקו, מותר להם להגיד, צריך להחשיב את הסבא והסבתא, כך גדלתי וכך חונכתי, אני קיבלתי את החינוך הכי טוב בנוגע לכיבוד אב ואם, כל הבית שלנו הסתובב סביב ההורים של אבי וההורים של אמי, האמא של אמא שלי התאכסנה אצלנו בקאנטרי בימות הקיץ, היא היתה אלמנה כמעט שלושים שנה, כי היא חזרה אחרי השואה, אשה צעירה שאיבדה את בעלה ובנה, היא היתה בת עשרים, והציעו לה שידוך אברך שמבוגר ממנה בעשרים שנה, לא היו הרבה הצעות אז, ושניהם היו תלמידים של הרה"ק מסאטמאר, והיא מאוד רצתה להקים בית נאמן בישראל, לכן היא התחתנה איתו, והיא התאלמנה בצעירותה, וכל השנים היא הגיע לאמא שלי

ידעו מה לעשות, הם לא הכירו אחד את השני, אני לא יודע מי גילה להם מה נכון לעשות, כנראה שכך הנהיגו יראי השם והצדיקים בכל הדורות, נהיה מאוחר, תלכו לעבוד.

עבודה ורח דף לו.

ש. למדנו היום על בישול עכו"ם, איך מותר לגוי להדליק את האוכל במיקרוגל בחדר האוכל, האם זה לא בישול עכו"ם?

- ת. יושבים כאן חברי הכולל שלמדו את זה לאחרונה, הם יכולים לענות לך את זה, אני יושב בכולל ובדיוק למדנו על שאלה הפוכה, מה הדין שגוי מביא את האוכל שלו, ויש שם בשר בחלב, והוא מביא ליהודי שיחמם לו את זה במיקרוגל, האם מותר ליהודי להכניס את זה למיקרוגל, האם אין כאן בישול בשר בחלב, ובכולל הסקנו שאין הדבר אסור כי זה לא דרך בישול, רק דרך בישול אסרה תורה, אותו דבר כאן בבישול במיקרוגל, גוי שמחמם במיקרוגל זה לא נקרא בישול, אבל יש בזה מחלוקת גדולה בין הפוסקים, וכל אחד ישאל שאלת רב למעשה.

- יש כאלו שנוהגים לשים שני פחי אשפה, כי אם יכניסו שקית ירקות רותחת מהמרק עוף עם חתיכות בשר לתוך האשפה, ואחרי זה ישפוך ילד על זה שארית יוגורט, יש איסור בישול של בשר בחלב, אבל לא ראיתי חומרא זו אצל אבא שלי וסבא שלי, סבי שלי כן החמיר על מקררים נפרדים, כי לפעמים מכניסים סיר בשר ורתח, ויש לכלוך של מוצרי חלב, ולכן היה לו מקרר משרדי קטן למוצרי חלב, אבל אצל אבא שלי לא החמירו כל כך, אבל כן הקפידו

כפי שר' יו"ט ערליך שר בשיר שלו, על כל האומות בעת שהקב"ה הלך ושאל אותם אם רוצים לקבל את התורה, שהקב"ה הלך לגרמנים ושאל אותם אם רוצים לקחת את התורה, ושאלו מה כתוב שם, אמר להם הקב"ה שכתוב שם לא תרצח, הם לא הסכימו כי צריך להרוג כמה שיותר, ולשאר האומות אמרו שכתוב לא תנאף וכך הלאה, ואז שאלו את האמריקאים, והם שאלו מה כתוב שם, אמר להם הקב"ה שכתוב שם 'כיבוד אב ואם', הם ענו שלא מסכימים, כי אנחנו נותנים כבוד רק לצעירים, ולהורים אנחנו נותנים רק את יום האבא ויום האמא, פעם בשנה.

• הייתי צריך אתמול יותר להרחיב בזה, אבל אני בטוח שישאלו עוד שאלות כמו זה, ואוכל לדבר מזה שוב ברבים, כי כל יום יש שאלות דומות, אתמול הגיעו בני זוג לשאול, שהם הולכים לבקר את הוריו, והסבתא מראה לילדים קליפים בטלפון שלה, והם לא יודעים מה לעשות, והיא שואלת אם מותר להגיד לחמותה שאצלינו לא מסתכלים בקליפים, התשובה היא כמובן שאסור להגיד, אני ממש מתנצל אבל אסור לדבר ככה, אני לא אומר שאי אפשר להגיד את זה, אבל זה דורש הכנה יתירה, צריך להיות מאוד מאוד זהיר על דבר כזה.

• יש אברך שהחמיר מאוד לא לאכול בשר כלל וכלל, לא רצה להיכנס לחשש כשרות, אבל מוהרא"ש אמר לו שכשהוא הולך לאכול אצל חמיו שיאכל את כל מה שמניחים לו בצלחת, ואני לא יודע בדיוק מאיזה חנות חמיו קנה את הבשר, נראה לי שהשוחטים לא הלכו שם למקווה. אם יש עוד מה לשאול, אפשר

לקאנטרי, וכל פעם כשהגעתי לבקר את הוריי, הדבר הראשון אמרה לי אמא שלי ללכת לדבר עם סבתא שלי, לשבת איתה, שהיא לא תהיה לבד, רק אחרי זה היא הסכימה לדבר איתי, הכל נסוב סביבה, כיבדו אותה בכבוד מלכים, החינוך הכי טוב שאתם יכולים לתת לילד שלכם, זה שתכבדו את ההורים שלכם, אם הם כן צדקו או לא צדקו.

• אני הייתי מראה לכם איך אתם תיראו בעוד כמה שנים, תביאו לי מקל ואראה לכם, אתם תשעינו את הראש על המקל שעות ארוכות בחוסר מעש, אני כבר סיכמתי עם אשתי שאנחנו הולכים לעשות כאן מקום מיוחד, אחרי שנחתן את כל הילדים, אנחנו נבשל להם דייסה, אני יחלק להם דייסה, אנחנו נצחק על הילדים... חס ושלום לזלזל במבוגרים, עוד מעט אנחנו שם.

• לפני הרבה שנים הגעתי לבקר את סבתא שלי עם הבת שלי הקטנה, בת חמש, היום היא כבר נשואה, ומיד כשנכנסנו היא צעקה לאחד המשרתות שתביא מספריים, היא חתכה איזה חוט שחשבה שזה לא צנוע, והיא לקחה סיכת בטחון ותחבה את זה, הבת שלי התחילה לבכות, כולם בכו שם, אבל אני הייתי כל כך שמח, שמחתי שיש לי סבתא שאומרת לי מה צנוע ומה לא צנוע, אם לא היה לי את מוהרא"ש הייתי אומר לכולם, בואו איתי הביתה, יותר לא דורכים כאן, והייתי עושה אסיפה עם כל המשפחה, ומסביר להם שזה לא נורמלי, אסור לסבתא להתערב וכו' וכו', איזה נס שהייתי מקורב למוהרא"ש, מותר לסבתא להגיד מה שהיא רוצה.

• הטבע האמריקאי המקולקל והרקוב, אומר שצריך לשאול את הצעירים,

לשאול.

ש. ראש הישיבה דיבר שצריך לדבר על 'חכמת החיים', מה לעשות כשאני באמצע ללמוד, ומגיע מישהו ורוצה לדבר משהו מרבינו ומהעצות, האם באמת צריך לעצור?

- ת. חס ושלום, כשלומדים צריך ללמוד, וכשמסיימים ללמוד מדברים מרבינו.

ש. לפני כמה ימים הודיעו שלא יהיה צ'ארטר לאומאן, ועשיתי התבודדות מה לעשות, ונכנס לי הארה מן השמים לקנות עם קבוצה מסויימת, אבל עכשיו הודיעו שיש כן צ'ארטר, האם זה נכון לשנות ולהחליט לעבור לצ'ארטר, או שמה שנכנס בהתבודדות זה מה שצריך לעשות?

- ת. אתה יכול לעשות בדבר זה מה שאתה רוצה, תעשה מה שנוח לך, כל אחד יבחר מה שנוח לו כעת.

ש. אם רואים בסעודה שלישית משהו שאין לזה הכשר טוב, האם מותר לזרוק את זה?

- ת. תסתכל השבוע בעצתו אמונה מה כתוב שם [שידברו עם הגבאי על זה, והוא בוודאי ידבר עם מי שצריך בצורה יפה, והגבאים הם בעלי שכל, וחבל לאכול את הלב ולא לדבר על זה עם הגבאים].

- היה לי השבוע שאלה מגבאי של אחד הבתי כנסיות, שנכנסים לשם גם אנשים שלא מקהילתנו, ואחד מביא שם כל שבוע יי"ש, אני לא יודע בכלל איך הוא מביא, אין שם עירוב, אם הוא מביא את זה לפני שבת הרי אפשר בינתיים להעלים את זה, אבל אם ההוא מחלל שבת

ומביא את זה בשבת מה עושים, הוא לא יכול ללכת לאנשים ולדבר אליהם בתקיפות, אמרתי לו נעשה מה שעשיתי כאן בבית מדרש, יש כאן בבית מדרש הגדול 2 גבאים שמחייכים, ואחד תקיף שיוודע לזרוק, גם שם נצטרך להכניס גבאי תקיף נוסף, ככה עובד כל בית יהודי, האמא מחייכת יפה, והיא מנסה שוב ושוב, וכשזה לא מצליח, מגיע האבא ונותן סטירה קטנה והכל מסתדר, אין כזה דבר להכניס יי"ש בבית כנסת של ברסלב, אמרתי עכשיו לשמש החדש, שאם יש ברית, ומגיעים סבים מבוגרים שחייבים את זה, תביא את הסוג הישן כשזה חם, ואף אחד לא יגע בזה.

- כשר' נתן הגיע לרבינו בפעם הראשונה, נתן לו רבינו טיפה יי"ש בכוסית, ואמר לו תתחלק עם ר' נפתלי, ור' נתן הבין מיד שכאן זה לא מקום של שכרות, הרי אין בכוסית כדי חלוקה, ולכן כשיש ברית או קבלת פנים, ומגיע סבא ורוצה לשתות טיפה לחיים, יש איזה בקבוק קטן ישן בשבילם, אני מבקר אצל אנשי שלומינו ולפעמים אני כל כך מתבייש, יש להם ארון שלם של בקבוקי ויסקי ואלכוהול, הרי הם כבר לא שותים כמה שנים, אבל יש להם את הגאוונה הישנה, שאם מישהו יכנס לשם, הם יוכלו להראות מה יש להם.

- קיבלתי אחרי שבועות מכתב מיהודי מירושלים, וכתב לי, הרי ראש הישיבה אומר שאם יש כאב צריך לספר, ולכן אני רוצה לספר, בערב שבועות רציתי להרגיש קצת יותר את החג, ולכן החלטתי ללבוש כיפה לבנה ירושלמית לשבועות, ואני נכנס ככה בבית מדרש, והגבאי ניגש אלי ואמר לי או שאתה לובש כיפה

בגלל הכיפה, הוא בין כה היה רוצה ללכת ובין כה לא היה מקורב, ככה רבינו אומר בספר המידות.

• לי מפריע אם אני רואה אברכים מגיעים לתפילה בלי כובע, אני לא אומר כלום, כי אני לא הגבאי בבית כנסת, אני רואה אברכים שלפני שהגיעו לגור בקריה הלכו רק עם כובע, אבל כאן בקריה מרשים לעצמם להגיע לבית מדרש ללא כובע, לא בגלל זה פתחתי את הקריה, פתחתי את הקריה שיהיה כאן מקום לחיזוק, לא מקום של הפקרות חס ושלום, זה לא מקום שאסור להעיר, צריך להעיר, אני לא מעיר כי אני לא הגבאי כאן.

• אם היית הולך ככה גם לפני זה, אני לא אומר לך כלום, אבל אל תוריד שום דבר ממה שהיה לך לפני זה, אל תזרוק שום בגד קדוש, תזרוק את המרה שחורה שהיה לך לפני זה, תזרוק את הלחץ שהיה לך לפני זה, תזרוק את מה שהיית מרביץ לילדים שלך, תזרוק את השירים של בכי ודכאון שהיית שר בכל שבת ופחדת להיות בשמחה ורק רצית להיות קדוש, ואשתך והילדים רק רצו לברוח מהשולחן, אבל אל תזרוק את הכבוד שנתת להקב"ה כשהגעת לבית כנסת לבוש בצורה מכובדת, תמשיך בזה, אני רואה אנשים שלבושים בצורה מכובדת בשמחות, כשאני מחתן אני רואה שיש להם כובע וחליפה, וכשמגיעים לבית כנסת אני לא רואה את זה, ואני לא מבין למה, ושוב, אני לא אומר כלום, כי אני לא גבאי.

• לפני כמה שנים הגיע אברך לגור כאן בקריה מקרית יואל, ובשבת הראשונה הוא הגיע לבית מדרש בשבת בבוקר ללא שטריימל, וכתבתי לו מכתב, שאם הוא הגיע

שחורה או שאתה הולך להתפלל אצל ה'פליטעס', ואני שואל את הגבאי, האם ככה מקבלים אנשים בהיכל הקודש, והגבאי עונה לי, שמוהרא"ש וראש הישיבה אומרים 'משונה קרן חצי נזק', כל מי שלבוש מוזר מזיק לכולם, ולמחרת הגעתי עם כיפה שחורה, והגבאי פייס אותי ונתן לי להתפלל לפני העמוד. ואני קורא את המכתב וכל כך נהנה מזה, כי מדובר במישהו שלא הולך עם כיפה לבנה בכל שבוע, ובמשפחתו לא הולכים כך, והוא לבוש בקפוטה שחורה, ורק כאן החליט להתלבש מוזר, ולכן קראתי את זה קצת אחרת ממה שהוא כתב, אני קראתי כך: אני רוצה לספר לראש הישיבה שיש לו גבאי כל כך מסור בירושלים, ששומר שהבית כנסת לא יהיה כמו איזה כת משוגעים, ולכן הוא אמר לי בצורה יפה, או שאלבש כיפה שחורה, או שאתפלל במקום אחר, ולמחרת הגעתי עם כיפה שחורה והוא רצה לפייס אותי ונתן לי להתפלל לפני העמוד, וזה היה מאוד יפה. כך אני קראתי את זה, אני עד לרגע זה לא אמרתי כלום לגבאים, אני אמרתי את זה להקב"ה: ש'כח אייבערשטער שיש לי גבאי נורמלי.

• אם האברך אומר לגבאי, ראש הישיבה אמר לי וכו', הגבאי צריך להגיד לו, כאן אני גבאי, ואם אתה רוצה תלך לראש ישיבה, אתה לא יכול להישאר כאן בצורה כזאת, אני מפייס את כולכם שלקחתם כמה גבאים תקיפים, צריך גם כזה וגם כזה.

ש. אם האדם היה הולך מהיכל הקודש בגלל הכיפה הלבנה, האם זה היה שווה שיעירו לו על כך?

• ת. כן. כי אם הוא הולך מהיכל הקודש

שהיית עושה בקרית יואל בלי חיוך, אני לא רוצה שתוריד את הלבוש שהלכת שם, ראיתי אברך שהולך עם נעליים מזורות, ושאלתי אותו מה זה, הוא אומר לי שראש הישיבה אמר לו ללכת להתבודדות והנעליים הרגילות מתלככות וכו', אמרתי לו אני לא צריך שתלך התבודדות אם אתה משנה את הלבוש.

ש. אסור לי ללכת ברחוב כמה דקות בלי כובע וחליפה?

• ת. אני לא אומר לך ללכת עם שטריימל כשאתה מטייל מסביב לבית שלך, אבל כשאתה מגיע לבית מדרש, לביתו של הקב"ה, תבוא איך שאתה הולך לשמחות, יש דרך איך לכבד בית כנסת, יש דרך לכבד אנשים בשמחות שלהם, לפעמים אברכים מגיעים אלי לקבלת קהל בלי כובע וחליפה, ועם בגדי העבודה,, ואני לא אומר להם שצריך לבוא בצורה מכובדת, ושלא נכנסים לרבי כך, אבל זה לא באמת מעניין אותי, לבית מדרש כן צריך לבוא בצורה מכובדת.

ש. ומה אני עושה שאני באמצע עבודה ואין לי כובע וחליפה ויש כאן בית כנסת למנחה?

• ת. לזה אתה צריך לשמוע דרשות נוספות של ראש הישיבה, שמי שתקוע באמצע העבודה ואין לו כובע וחליפה, שלא יסתכל על כלום, שירוץ לבית כנסת להתפלל עם מנין, ולא יסתכל על מה שאומרים לו, ואני לא מדבר על זה עכשיו, אני מדבר על מישהו שעשה לעצמו מנהג קבוע, שהוא מתפלל בלי כובע וחליפה, וגם עכשיו יש לו את הכובע והחליפה ברכב, ועוד מעט הוא הולך ליוואך נאכט וילבש

לקריה כדי לבוא לבית מדרש ללא שטריימל, שיחזור לקרית יואל, כי שם הוא הלך עם שטריימל, והגבאים בירושלים ראו את המכתב הזה, הם מיד קבעו בבית מדרש מתלים לתליית שטריימלך והודיעו לכולם שראש הישיבה רוצה שיבואו לבית מדרש עם שטריימל, זה בית כנסת שמסודר טוב ונכון, הגבאים שם בירושלים עיר הקודש, הם מתנה לקהילה שלנו.

• אם מותר להעיר הייתי אומר לאנשים, אל תלכו עד הקו האדום, לפני הרכב מניחים קו אדום, ומי שעובר את זה נופל לתוך פסי הרכבת, כי צריך לדעת שהדור הבא מתקדם הלאה... אתה צריך להשאיר מקום לילדים שלך שהם ילכו עוד קצת, אז אל תלך עד הקצה, כדי שהם לא יפלו, כי זה המציאות שכל דור זו כמה פסיעות מהדור הקודם, לכן יש לאבא אחריות לא לעשות את כל מה שמותר, כדי שהם לא יפלו באיסורים, תעשה כמה דברים שאולי לא היית צריך לעשות, וכך הילדים שלך לא יפלו לגמרי.

ש. אבא שלי הולך לבוש עם כובע וחליפה כי הוא אוהב את זה, אבל אני לא אוהב את זה, האם אני צריך לכפות על עצמי לבוש שאני לא אוהב?

• ת. אני יגיד לך את זה עוד פעם אחת, לא באמת מעניין אותי איך אתה לבוש, אבל אני בנית את הקריה בגלל סיבה אחת, לחזק אנשים, ולא לתת להם לברוח מהמקום הישן שלהם, אני לא רוצה לספר איך נראים האזורים שמגיעים לשם אנשים שרק ברחו מהמקום הישן שלהם, ומחפשים לזרוק את העול, אני רוצה שתעשה כאן בקריה עם חיוך את מה

עבודה זרה היא מסכת כל כך יפה, ברוך השם שזוכים ללמוד את זה, תשאלו משהו.

ש. שבוע שעבר היה מכתב בעצתו אמונה, שלא לבזבז כסף אבל מצד שני כן להוציא הוצאות לכבוד שבת, לא כל כך ברור מה צריך לעשות.

• ת. ביקשו מ'אשית עצות בנפשי' שיגידו את השאלות בקול, אז אגיד שוב מה השאלה, הוא שאל שבמכתב שבוע שעבר לא היה ברור האם צריך לכבד את השבת בהוצאות או לצמצם הוצאות. התשובה היא שכל אחד צריך לקבוע לעצמו איך הולך אצלו השבתות, מה שראה אצל הוריו, כי כל הענין הזה של יקר וזול הוא משהו שאין לו שיעור, אפשר לקנות לשבת עד אין סוף, וכל יהודי צריך לדעת איך הוא מכבד את השבת, האם מי שיש לו הרבה כסף יקנה לשבת דברים יקרים אין סוף, בוודאי שלא, כל אחד ראה אצל הוריו מה אוכלים בסעודת שבת, ואת זה צריך לקנות, וזה לא קשור אם יש לו כסף או אין לו כסף, סעודת שבת לא אמור להיות תלוי בתקציב שיש לאדם, גם מי שיש לו המון כסף אסור לו סתם לבזבז ולקנות המון דברים, עדיף שיתן את זה לצדקה.

• מוהרא"ש נתן פטנט, שיקנו את הכל לשבת, וכך יקבלו בחזרה את הכל, שילכו ביום רביעי או חמישי לעשות קניה אחת גדולה לכל השבוע, ואז קונים את הכל לכבוד שבת, ומה שנשאר, נשאר לימי השבוע.

ש. ואם יש כבר למישהו מיליון דולר, שיפסיק לעבוד?

• ת. מה השאלה בכלל, למי יעבוד,

את זה, כרגע הוא נכנס לבית כנסת בצורה מאוררת...

ש. האם צריך לחנך את הילדים על דבר כזה, או שהם יבינו לבד?

• ת. ילדים צריכים לחנך, להגיד להם שיש דרך של התבודדות, והקב"ה נמצא בכל מקום, אבל יש דרך איך שמגיעים להתפלל בבית כנסת, מגיעים לבוש בצורה מכובדת, אם אני הייתי מניח רגל על רגל בבית מדרש, מיד אבא שלי היה אומר לי, עכשיו מתפללים ולא יושבים כך, בבית הוא נתן לי לשבת כך גם אם הייתי אומר תהלים, אבל יש דרך איך להתפלל בבית כנסת.

ש. מה זה אומר לא ללכת עד הפס?

• ת. בדיוק בדבר זה, הרי אין חיוב לפי ההלכה להתפלל דווקא עם כובע, אבל אם אתה תלכש כובע ולא תלך עד הפס, הבן שלך לא יוריד את החולצה.

עבודה זרה דף לח.

• אחרי שלמדנו דף גמרא וקיבלנו חיות לנשמה, אפשר ללכת לעבוד ולתקן את העבירות, אבל את החיות מקבלים בגמרא, ולא בעבודה.

עבודה זרה דף לט.

• ביום זה הגיע אורח מזקני העדה שיש לו כמה ילדים ונכדים בקהלתנו, וראש הישיבה ביקש ממנו שיספר דברים ששמע מאבותיו ומה שראה אצל רבותיו הצדיקים הקודמים, ואכן סיפר דברים ששמע וראה אצל יראי השם מהדור הקודם.

עבודה זרה דף מ.

• הדרן עלך פרק אין מעמידין, מסכת

הלאה, הוא אמר את זה לפני עשרים שנה לרבנים, שלא יעזור להם כלום, כמה שיצאו נגדי אני אהיה יותר חזק ואמשיך עם הישיבה, אבל הוא ידע שאני יכול לפעמים באמצע דרשה ברמז לענות לרבנים, ועל זה ביקש ממני שאני לא יגיב כלום, והבטחתי לו שכן אעשה, למעשה אף אחד לא חתם נגדי. יש עוד שאלה?

ש. ראש הישיבה הזכיר לאחרונה מה שרבינו אומר בספר המידות, 'מי שיש לו מחשבות רעות ידבר לעצמו דברי בזיונות' מה הכוונה, איך עושים את זה?

• ת. נראה לי שהסברתי את זה בשיעור בספר המידות, שהכוונה בעת ההתבודדות, חוץ ממה שמדברים אל ד' בהתבודדות, יש גם דיבורים שמדברים לעצמינו, כאילו שאתה פוגש מישהו ואתה שוטף אותו מכף רגל ועד ראש, אנחנו לא נעשה את זה על אחרים, כי רבינו הזהיר אותנו לא לתת מוסר, אבל לעצמינו אנחנו נעשה את זה, ונגיד לעצמינו, מי אתה בכלל, ומה אתה חושב שאתה עושה, והרי אתה יודע את הסודות על עצמך, ואתה מתחיל להגיד עליך כל מה שאתה עושה, זו סגולה עצומה מרבינו להוציא את כל הרע מהאדם.

ש. אבל האדם לעצמו תמיד מצדיק את עצמו?

• ת. זה רק עד ההתקרבות, אחרי ההתקרבות לרבינו, נופלת על האדם שפלות יתירה, עד כדי כך שאחרי ההתקרבות חייבים לחפש בנרות נקודות טובות כדי שיוכל להמשיך בחיים.

ש. רבינו אומר [חיי מוהר"ן סימן ש"ב] שהקב"ה לא לוקח את אחד

ולמה לעבוד, אם יש לו כסף שלא ילך לעבוד, שילך ללמוד ולהתפלל, הרי אנחנו כאן רק כמה שנים בודדות, למה לשרוף את הזמן בעבודה, כמובן שחיים עד גיל מאה שישים... אבל לא צריך לעבוד כל החיים.

ש. האם יהודי מותר להגיד לחתנו כשרואה משהו שצריך תיקון?

• ת. אני שוב יגיד את השאלה בקול, כי עוד מעט יתקשרו אלי מבני ברק לשאול מה היתה השאלה, האם כשהיודי רואה שחתנו לא מתנהג כשורה, יכול להעיר לו ולתקן אותו. התשובה היא שעדיף שלא, עדיף שילך למורה דרך שלו, כי לפעמים מהערה קטנה יכול להידלק מחלוקת גדולה.

• חמי אף פעם לא העיר לי כלום, זה פלא גדול, אולי פעמיים או שלוש בחיים הוא ביקש ממני בעדינות משהו, לא ממש העיר לי, היה דבר אחד שממש התחנן וביקש ממני, זה היה לפני כמה שנים כשניסו לאסוף חתימות של רבנים נגדי, אני לא מדבר על מה שהיה לפני עשרים שנה, אני מדבר על לפני שנים בודדות, חמי קרא לי שהוא רוצה לדבר איתי, הוא מאוד ניסה להשתדל ודיבר עם רבנים שלא יחתמו, והיה נראה שהולך לצאת קול קורא נגדי, והוא שאל אותי, האם אמרתי לך פעם מה לעשות, אמרתי לו שאף פעם, הוא אומר לי, עכשיו אני רוצה לראשונה להגיד לך משהו, אם יצאו נגדך, אני מבקש ממך שתעשה לי טובה, שלא תדבר על אף אחד ולא תענה כלום, כאילו שאף אחד לא חתם כלום, הבטחתי לו שכן אני יעשה, הוא לא ביקש ממני שאני ימשיך בישיבה וכו', כי את זה הוא ידע שאני ימשיך

הרגו אותו [כדברי הגמרא ביומא ט:]: שלכאורה היא תמיהה גדולה איך אפשר להרוג מלאך, הרי מלאך אינו גוף, אלא הכוונה שהעבירו את האומנות הראשונה מהמלאך, ונתנו לו אומנות אחרת, ומהי האומנות החדשה, אומנות הממון, לבלבל את האדם בתאוות ממון, וזה קרוב לעבודה זרה.

• אנחנו לומדים היום פסוקי נ"ך ולא מבינים בכלל מה עבר עליהם, איך הם השתחוו לאבנים ולעצים, והיום זה אותו דבר איתנו בנוגע לכסף, נכנסים ללחץ של כסף, איפה אפשר לעשות עוד כסף, ומה יהיה אם לא יהיה לי כסף, וכל מי שיש לו כסף מכבדים אותו, הרי עוד מעט משיח יבוא, וכולנו נסתכל על הכסף כמו על העצים והאבנים, רבינו אומר שכשמשח יבוא אנשים יתביישו עם הכסף ויזרקו את זה מהכיסים ויגידו שזה לא שלהם.

• יש ילדים שמגיעים ממשפחות ששם כסף הוא נושא גדול, הם רואים כל הזמן שההורים סופרים שוב ושוב את הכסף ומעריכים כסף, וזה חודר לילדים, אני אף פעם לא שמעתי את הוריי מדברים מכסף, יש משפחות שהכל הולך סביב כסף, האם לצאת לחול המועד למקום זה או זה, כי שם עולה יותר כסף ופחות כסף, אני אף פעם לא שמעתי שההורים שלי עשו שיקול של כסף, אולי בשקט הם דיברו ביניהם מזה, אני לא שמעתי.

ש. האם אפשר להגיד לילד, שלא קונים דבר פלוני כי זה יקר מדי?

• ת. אומרים לילד 'לא' וזהו, לא צריך להסביר לו למה, הדבר הכי בריא שילד יכול לשמוע זה המילה 'לא', זה מגדל אותם בצורה בריאה, הילדים חייבים לשמוע את זה,

מאנשיו באמצע, ומה יעשה מי שכבר מגיע לגיל מבוגר ורואה שהוא עדיין לא הצליח לגמור, מה יהיה התכלית?

• ת. זה לבד שהאדם רואה שהוא באמצע עוד לא אומר שהוא באמצע, צריך לדעת שכל דיבור של רבינו הוא דיבור לנצח, ואנחנו לא יודעים בדיוק מה זה באמצע, אולי עצם זה שחושב שהוא באמצע זה כבר התכלית שלו.

• תספרו משהו מהפצה [האברכים סיפרו סיפורים מהפצה], כעת זה זמן טוב להפצה כאן באיזור בקאנטרי, אפשר מאוד להצליח בהפצה, ואגב, המפיצים עושים הרבה כסף כעת, יש כאן אברך שעובד כל השבוע למען המוסדות בהתנדבות, ורק ביום שישי הוא הולך הפצה ומכסה את כל הוצאותיו לכל ימי השבוע, הוא עושה כמה אלפי דולר בהפצה יום שישי.

עבודה זרה דף מא.

• היום למדנו רק חלק מהדף, כי עצרנו איפה שמתחילה סוגיא ארוכה שנכנסת לדף הבא, ואחרי הדף הבא נשוחח בעז"ה.

עבודה זרה דף מב.

• שוב אנחנו שמחים מאוד מהגמרא היום, כי רואים כמה בני ישראל הם עם קדוש, ורואים כמה אנחנו רחוקים מכל העבודה זרה, ושנחנו לא עושים מציאות מדברי הבל ועצים ואבנים, אבל צריך לזכור את דברי הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע [באגרת הקודש] שמעתי מגדול אחד שאמר, על היצר הרע של עבודה זרה שאנשי כנסת הגדולה

- ובפרט הבנות, אוי ואבוי אם הילדה תקבל כל מה שהיא רוצה, כי מסכן גדול יהיה בעלה, לא יהיו לה חיים, היא תוכל לחיות רק אם היא תוכל לסחוט את בעלה כסמרטוט, מסכנים גדולים הם האברכים שמתחתנים עם מישהי שההורים לא אמרו לה את המילה 'לא', אני מודה להקב"ה שחמי וחמיתי היו אנשים בריאים ולימדו בבית את המילה 'לא', ולכן אצלי בבית לא דורשים כלום. יש עוד מה לשאול? תשאלו בקול, כי רוצים לשמוע בבני ברק את השאלות.
- ש. ידוע מרבניו שכששואלים משהו שצריך לעשות על זה מסירות נפש, לא עונים שיעשו, אבל האדם השואל צריך להבין לבד שאם הוא מוכן למסירות נפש הוא צריך לעשות את זה, מתי אפשר לדעת כשמקבלים תשובה, האם זו באמת התשובה, או שצריך לעשות כאן מסירות נפש?

ש. אולי שם זה שונה כי היה לו נגיעה.

- ת. אני יודע מי אמר לך לשאול את זה, ר"מ, הוא כבר שאל אותי כמה פעמים את השאלה הזאת, זו שאלה טובה מאוד, כי מצד אחד אומרים שכל דבר צריך לשאול, ומצד שני אומרים שלא עונים לעשות דבר של מסירות נפש, ואם כן אי אפשר לדעת אם התשובה היא התשובה האמיתית, וכשאומרים מסירות נפש לא מתכוונים להישחט על קדושת השם, אלא כל דבר שנקרא אצל אנשים מסירות נפש, למשל משהו מגיע ושואל אם לשמוע שידוך לבן שלו, ואומרים לו, מה פתאום הבן שלך צעיר, והוא לא יודע האם אמרו לו כך כי זה מסירות נפש בשבילו לארס את הבן בגיל כזה, או אולי זו באמת התשובה האמיתית, זו שאלה באמת טובה.
- ת. לכל אחד יש נגיעה, חז"ל אומרים שאסור לכהן גדול להיות מהסנהדרין המעברים את השנה, כי ביו"כ הוא צריך ללכת למקווה, ואם יעשו שנה מעוברת, יהיה יותר קר בחודש תשרי, ויש לו נגיעה שלא לעבר את השנה.
- אחרי זה היה לר' אהרן שיחת חברים עם ר' נתן, ור' נתן אמר לו ששאלה כזאת לא שואלים בכלל, אם שמעת מהרבי את החשיבות של ראש השנה אצל רבינו, מגיעים, והאמת היא שלר' נתן לא היה איכפת משבירת הכלים, כי הוא נסע לרבינו גם אם חשב שהבית שלו מתפרק, מרוב תשוקה לרבינו הוא לא הביט על

כלום.

ש. ואם היה קורה שבירת הכלים
אצל ר' אהרן?

- ת. מה כבר יכול להיות, שאברהם פייס יגיד לו שהוא לא יכול יותר להיות רב העיר, אז לא, מה כבר קרה, זה לא בית שמתפרק, זה רק איבוד פרנסה, הרבה אנשים מאבדים את הפרנסה על הנסיעה לאומאן.

ש. ומה באמת התירון, מתי יודעים
אם התשובה נכונה?

- ת. זו שאלה טובה, רבינו אמר שהשואל צריך לקבל על עצמו לפני זה, אני מוכן לקבל כל תשובה, גם אם יענו לי כן וגם אם יענו לי לא, ויש באמת אנשים נכנסים ואומרים, מה שיגידו אני יעשה, לא משנה כן או לא, ויש גם כאלו שאומרים מיד, היינו מעדיפים שראש הישיבה יענה לנו שמותר וכו', ורק רוצים לדעת אם זה בעיה בהלכה.

- בעיקרון השאלה חזקה מאוד, היה לי אותו דבר עם מוהרא"ש, אחרי שעברתי רדיפות איומות כשנסעתי פעם ראשונה לאומאן, ושאלתי את מוהרא"ש אם אני מחוייב לנסוע שוב לאומאן, ומוהרא"ש פתח את השולחן ערוך על הבימה, והראה לי בפתחי תשובה, שמותר לנסוע לרבי ללמוד תורה וכו', אמרתי למוהרא"ש אני לא הולך להפסיק ללמוד ליקוטי מוהר"ן ולא להפסיק לגרוס משניות, סך הכל להפסיק לנסוע לאומאן, והרי כבר הייתי ראש השנה אחת באומאן, האם אני צריך לנסוע שוב במסירות נפש אם יש לי כאלו רדיפות, אמר לי מוהרא"ש שאני לא צריך לנסוע, ולא ידעתי אם התשובה נכונה או לא, בסוף נסעתי לאומאן.

- אם יהיה שבירת הכלים באמת לא צריך לנסוע לאומאן, אם הבעל יודע שאשתו תברח מהבית אם הוא יסע, אסור לו לנסוע, יש עכשיו כמה אברכים שמצפים לשמחה בימי ראש השנה, מה התשובה האמיתית לענות להם,

ש. מהמכתבים מבינים שהבעלים
צריכים להישאר, אבל מהשיעורים
מבינים שכן צריך לנסוע.

- ת. ממש לא, זה תלוי במצב, כי לפעמים יכול להיות מצב של 'שבירת הכלים', אתמול כתבתי תשובה ארוכה למקורב חדש, אני אפילו לא מכיר אותו, הוא אומר שהוא מקשיב לשיעורים, הוא עצמו מגיע מבית של ברסלב, אבל אשתו לא מגיע מברסלב, וביום ראש השנה מחכים לשמחה, ואם האחיות שלו היו מחכים לשמחה הם היו שולחים את הבעל בשמחה, כי הם מגיעים מברסלב, אבל אשתו לא מגיעה מברסלב, והיא אומרת לו שהיא לא מסוגלת לחשוב על דבר כזה שהוא לא יהיה שם, ומה עונים לאברך כזה, התשובה האמיתית היא שבשום אופן לא יסע, ולא ישבור את הבית, ואת זה אני אומר עכשיו 'בשיעורים', אולי אתה מתכוון לשיעורים שלא מקליטים...

- וזו המעלה הגדולה שמכניסים את הילדות בבית פיגא, ומגיל שלש שומעים על אומאן, והן אומרות לבעליהן, תסעו לאומאן, תסעו לרבינו ותביאו ישועות, אנחנו נלך לבית חולים עם האמא או עם חברה וכו'.

ש. מה זה שבירת הכלים?

- ת. זה משפט שלקוח משפת ה'קבלה', לפני שברא הקב"ה את

• כעת מתחילים כל השאלות בנוגע לאומאן, אתמול קיבלתי שאלה מבחור, הוא מבקש שלא נדון אותו על שאלתו, הוא אומר שהוא היה באומאן בראש השנה, והיתה לו שנה כל כך קשה שלא היתה לו אף פעם, אביו זרק אותו מהבית, ולא היה לו איפה לישון, והוא שואל למה לנסוע שוב לאומאן, בדרשות אומרים שמי שמגיע לאומאן יש לו שנה טובה, והוא ראה שהיה לו שנה קשה ומרה, את התשובה תראו בעצתו אמונה [שאדרכה בגלל שהיה לו שנה כל כך קשה הוא חייב לרוץ לרבינו שיושיע אותו].

ש. אם משהו הגיע לשאול שאלה, וראה שראש הישיבה לא ממש ענה לו, והוא סיפר את זה לחבירו, והחבר שמע בשיעור שראש הישיבה ענה על זה, האם צריך ללכת לספר לו שהיה תשובה על זה?

• ת. אני הייתי הולך ומספר אם הייתי שומע דברים טובים, כשמוהרא"ש אמר לי מילה טובה על משהו, הייתי הולך להגיד את זה, אבל אם מוהרא"ש אמר לי משהו שמכאיב למישהו, לא הייתי מספר את זה ולא הייתי אומר כלום.

• לפני המון שנים הגיע כאן בחור עם פוני בשיער [bangs] אני מקווה שיבינו בבני ברק למה אני מתכוון, זה מסתיר את כל המצח, והיה איזה אירוע אצל מוהרא"ש, מוהרא"ש ראה אותו ואמר לי, מה הסיפור איתו, צריך לחתוך לו את השיער, אני לא אמרתי מילה לבחור, והגיעו להגיד לי שאני לא מציית למוהרא"ש, למה אני לא לוקח מספריים וחותך לו את השיער, אני החלטתי שאני לא אומר ממהורא"ש דברים שכואב,

עולמו, היה בונה עולמות ומחריבן, והם לא יכלו להתקיים מרוב אור ושפע של הקב"ה, והכלים נשברו מהאור הגדול, כי אז לא הכניס הקב"ה את האור בתוך צמצום, ככה קוראים למישהו שיש לו אור גדול והתלהבות גדולה, והכלים מתפוצצים, הוא נסע לרבינו מתוך אור גדול, אבל הבית נשבר, אין לו כלי, מוהרא"ש היה משתמש בלשון זה במכתביו, שלפעמים יש שבירת הכלים מריבוי אור.

ש. כששואלים את ראש הישיבה, עד כמה פעמים צריך לשאול אם התשובה היא 'אמיתית'?

• ת. זו שאלה חזקה, כי כשחמיו של ר' נתן הציע לר' נתן שיהיה רב באחד הערים, הגיע ר' נתן לשאול את רבינו אם לקבל את ההצעה, ורבינו ענה לו שכן, ור' נתן שאל שוב האם 'באמת' לקבל את זה, ורבינו ענה לו שכן, ור' נתן שאל שוב, האם 'באמת באמת', ואז אמר לו רבינו מה פתאום שלא יקח שום התמנות ושררה. זו סוגיא טובה, לדעת האם מקבלים את התשובה האמיתית.

• מה שבטוח שרבינו רצה שניסע לאומאן, אין על זה ספיקות ושאלות, וחשבתי שצריך לעשות ניגון על המילים 'טוב לבלות זמן רב בשביל שעה אחת שיתקרב לצדיק' [דברי רבינו בספר המידות ערך צדיק אות נ"ה], כי אנחנו הולכים להיות זמן רב בדרכים, במטוסים ואוטובוסים ורכבות, והעיקר שנגיע לרבינו ונתקרב לרבינו, נזכרתי אתמול שבשנה שעברה ישבתי כל הסוכות עם כוס תה וקינמון, השתעלתי ללא הרף, הצטננתי בדרכים מאומאן, אבל הכל שווה, כי רבינו אמר לבוא אליו, ולכן אנחנו נבוא.

שאין לי כח, אני מיד קם להתפלל, ולזה צריך חברים בטיסה.

- וזה אחד הדברים הגדולים של שימוש תלמידי חכמים, נסעתי כמה פעמים עם סבא שלי למירון ולמדתי מזה איך להתנהג בטיסה, צריך להתפלל מיד ברגע הראשון, אחרי זה גם שמעתי את זה ממוהרא"ש.

ש. האם להעיר חבר שיושן בטיסה שהגיע זמן תפילה?

- ת. ממש לא, בטיסה אתה בטח לא גבאי ולא ממונה על אף אחד, הראש שלך רץ כמו גבאי, אף פעם לא מעירים מישהו אחר, חוץ אם הוא ביקש ממך.

ש. ואם צריך אותו למנין?

- ת. לא צריך מנין בטיסה, אם יש מנין כמובן תזכה לענות אמן יהא שמיה רבא, אבל לא חייבים מנין, ולא מעירים אף אחד לתפילה, את הילדים שלי אני מעורר באמצע הטיסה, כי אני מחוייב להנכם, בדרכים 'צריך' להתפלל, זה מה שצריך, מנין זה לא משהו ש'צריך' בדרך, כל המכתבים שאני כותב שצריך להתפלל עם מנין במסירות נפש, אני לא כותב אותם על אלו שנמצאים בטיסה, אני מדבר על מי שנמצא בבית, ונוח לו להישאר בבית, שיצא מהבית שלו וילך לבית הכנסת ויתפלל עם מנין.

- כשהגיעו לר' נתן ושאלו אותו מה לעשות, הוא אמר, מה אתם רוצים ממני, אני בעצמי לא יודע מה לעשות, כשאני אוכל מרק, אני לא יודע אם מותר לי לאכול עוד כף מרק או שאני כבר צריך לעצור, איך אני יכול לענות לאחרים. אני אומר לכם אותו דבר, איך אני יכול לענות להם.

ואחרי זמן אמר לי מוהרא"ש שהוא לא התכוון שאני מיד יוריד לו את השיער, אלא שאדריך אותו בצורה כזאת שעם הזמן הוא בעצמו יוריד את השיער, והיום הוא מנהל בית לתפארת, הוא גר בפלורידה, והוא נותן שם שיעורי תורה, הוא מלמד גמרא ברכים, אני מקבל הרבה דרישות שלום מאנשים שנוסעים לשם, ברוך השם, צריך להגיד רק דברים טובים ששמעו.

ש. מה עושים שמגיעים לשאול, וראש הישיבה עונה אני לא מבין בזה.

- ת. אני באמת לא מבין, הרבה אברכים מגיעים לשאול אותי איזה רכב לקנות, האם אני סוכן רכבים, מאיפה שאדע, אני יכול לענות באופן כללי, למה לשלם לליסינג שלש שנים ובסוף אתה לא נשאר עם רכב, עדיף שתקנה רכב ותשלם לעצמך, או שאני עונה באופן כללי, למה לקנות רכב יקר, אפשר לקנות רכב טוב שלא כל כך יקר אבל הוא טוב, בשאלות כאלו אני באמת לא עונה כי אני לא יודע, אברכים שואלים אותי עם איזה קבוצה לנסוע לאומאן, אני יכול לענות באופן כללי, תסעו עם חבורה טובה, אל תסעו לבד, תסעו עם חברים שתצטרך לקום לתפילה באמצע הדרך.

- עצה טובה קא משמע לן, כשמגיע זמן תפילה בטיסה, תקום מיד להתפלל, כי אם אין לך כח עכשיו, הרי בעוד שעה יהיה לך פחות כח, ובעוד שלש שעות בקושי תנשם בקושי תחיה, ולכן אם אתה מרגיש עכשיו 'אוי צריך להתפלל', תקום מיד להתפלל, כי לא תקבל כח מזה שאתה יושב על המטוס, זה מה שגורם לי להתפלל, כשאני רואה

- ת. אם בין כה רצית לקנות, תקנה לו, אל תעשה חשבון בזה שהוא מתלונן, מותר לילד להתלונן, לא קרה כלום, בבית צריך להיזהר משני הדברים, מצד אחד לא קונים לילד כל דבר, ולא נותנים לילד משהו רק בגלל שיש לאחרים, אבל מצד שני לא מנהלים בית עם תקנות ובקפידות, חייב שיהיה בבית הרבה שמחה ואושר.

ש. מה עושים שילד מתלונן שלכל החברים יש משהו ורק לו לא קונים את זה.

- ת. קשה לענות על כך, אבל באופן כללי לא מנהלים בית בגלל 'כולם', כי יש לכולם משהו, או כי יש לשכנים משהו.

ש. ואם בין כה רצו לקנות לו, אולי כעת שהילד מתלונן צריך להראות לו שלא קונים בגלל 'כולם'?

***

שבת בקודש בבוקר פרשת ממוות מסעי תשפ"ה בצל ראש הישיבה שליט"א

⚠ מדור זה נכתב מפי השומעים ויתכן
שהדברים לא מדויקים או לא הובנו כראוי

- שבת בבוקר קודם לימוד ספר הזהרה, ביקש ראש הישיבה מאברכים שיספרו לו מה ראו ומה שמעו, ואחד האברכים החשובים אמר שסיפר לילדיו בסעודת שבת את הסיפור שהיה בגליון, על הילדה מבית פיגא שפגשה דוב, ולא נבהלה, והתפללה אל ד' וניצלה, אמר לו ראש הישיבה, גם אני תכננתי לספר את הסיפור הזה, ולא הספקתי, אבל היתה סעודה מאוד מאוד שמחה.
- אחד הסבים שישב שם סיפר לראש הישיבה איך שנכדיו הלומדים במוסדות היכל הקודש מתקשרים אליו כל שבוע להגיד גוט שבת, ושיבח ראש הישיבה את הדרך ארץ שלומדים כאן בקהילה, וזה אחד מהקניינים החשובים שזכינו לקבל מרבינו על ידי מוהרא"ש, ואמר ראש הישיבה שיש אברך אחד שמתנגד לעצות של מוהרא"ש, והוא התחיל לאחרונה לעבור בכל שבוע על הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום

אחת בעת 'קידוש החמה' סיפר הרה"ק מסאטמאר זי"ע, שפעם אחת התחילו תפילת נעילה אצל הרה"ק הדברי חיים מצאנז זי"ע זמן רב אחרי צאת הכוכבים, וניגש אחד המתפללים ושאל את הרה"ק מצאנז הרי אנו הולכים לומר 'השמש יבוא ויפנה', והשמש כבר פנה מזמן, ענה לו הרה"ק מצאנז, הכוונה היא לא על השמש שאנחנו רואים, הכוונה היא על הצדיק שנקרא שמש, ואמר ראש הישיבה שמי שיש לו צדיק יש לו שמש יש לו אור יש לו חמימות והכל מאיר לו.

• ואמר ראש הישיבה שבשבת חל יומא דהלולא של הגה"ק ר' שלמה מבאבוב זצ"ל, ולכן יספור סיפור ממנו, ואמר ראש הישיבה שחמיו נמצא באיזור ההרים בקעמפ, ופעם בשבוע ראש הישיבה נוסע עם בני משפחתו לדרוש בשלומו, וסיפר לו חמיו סיפור על הרה"צ מבאבוב, שאחרי השואה הוא ניסה להכניס בכל הכח חסידות וקדושה בין אנשי שלומו, ובאותן הימים היה קשה מאוד לפעול אצלם להשאיר את הזקן ולא לגלחו, והוא עשה הרבה מאמצים שישאירו את הזקן, ופעם אחת היה אחד מתלמידיו שאיבד את בנו ל"ע, ובסוף ימי השלושים, אמר יהודי זה לרבו הרה"צ מבאבוב, שהוא כבר בין כה גידל קצת זקן בגלל השלושים, אז הוא חושב להשאיר את זה כבר, כרצון הרבי, ענה לו הצדיק: עכשיו אל תשאיר את זה, עכשיו אחרי השלושים תוריד את זה, ובעז"ה לכבוד שמחה שתעשה תשאיר את הזקן, אני לא רוצה שכל פעם שתיגע בזקן תיזכר מהצרה שלך, אני רוצה שהזקן שלך יביא לך שמחה ולא יביא לך עצבות, ואמר ראש הישיבה שכך צריך

ביום שישי, כדי להוכיח שכן אפשר לעבור על כל הפרשה ביום אחד, ולא צריך את העצות של מוהרא"ש.

• והתחיל ללמוד את פרשת חוקת בזוהר, וסיים את כל הפרשה בזוהר, באמצע למדו על דברי ר' שמעון בר יוחאי, שתורה הולכת יחד עם אמונה, וכיאר ראש הישיבה שאי אפשר ללמוד תורה בלי אמונה, חייבים להאמין בהקב"ה ולחיות עם הקב"ה ורק אז יש חשיבות לתורה, אח"כ למדו בזוהר על חלום של מתים, שכל חלום כזה הוא סימן טוב, חוץ אם המת מבקש נעל או שנותן נעל, ושאל ראש הישיבה את האברכים, האם כבר היה לכם חלומות של מתים, ההורים, הסבים או מוהרא"ש, וראש הישיבה התפלא מאלו שענו שלא חלמו את מוהרא"ש ואת הסבים שלהם.

• אח"כ למדו בזוהר שר' שמעון אמר לר' אלעזר בנו שיעמוד ויאמר דבר בפרשת חוקת התורה, ואח"כ יאמרו החברים, ור' אלעזר נעמד וגילה סודות התורה, ואח"כ אמר לו ר' שמעון, לא השארת כלום לחברייך להגיד, ואמר ראש הישיבה שאנו צריכים ללמוד מזה לתת מילים טובות לילדים, כמו שר' שמעון אמר לבנו ר' אלעזר, שהוא דיבר כל כך טוב שכבר לא השאיר לאחרים להגיד כלום.

• אחרי זה למדו בזוהר על ענין ה'רוח', ואמר ראש הישיבה שאפשר להבין את הכוונה של רוח על פי דברי רבינו בליקוטי מוהר"ן בחלק א' סימן ח', שמקבלים מהצדיק רוח חיים, רוח שמסייע לאדם ללמוד תורה ולהידבק בהקב"ה.

• אח"כ למדו בזוהר על השמש והלבנה, וסיפר ראש הישיבה שפעם

האמת, אבל מי שלא נקי עדיין, חלק מהזינוך שלו, שמבלבלים אותו והוא לא מוכן לשמוע מכלום ורק רוצה להיות מקושר לרבינו, הוא יזכה לתיקון מרבינו.

• בסוף דבריו דיבר ראש הישיבה להורים שיזהירו את הילדים על קדושת הברית, וחייבים לדבר איתם, ואמר שיסבירו לילדים לא רק את העניינים הרוחניים בזה ואת מה שיהיה עם הנשמה בעולם הבא, אלא להסביר להם שכל הצרות בעולם הזה מגיעים מזה, כל ההתאבדויות מגיעות מזה, מה הסיבה שכן אדם ירצה לאבד את עצמו, כל המחשבות האלו מגיעים מזה שהאדם פגם בברית ונפל לעבירות, ומוחו השתבש, והוא נהיה מדוכא מזה, וזה מוביל אותו לזה, ואפשר גם להסביר לילדים שמי שלא חוטא זוכה להקים בית יפה, יהיה לו שמח בבית, יהיה לו בית שלם ונקי, ואמר ראש הישיבה אני מקבל כל כך הרבה מכתבים נוראיים ממה שעובר על אנשים, והיה אפשר לחסוך כל כך הרבה אם היו מדברים מזה לילדים, הרבה אנשים כותבים שלא ידעו בכלל על חומרת הענין, אף אחד לא אמר להם שזה יהרוס להם את החיים, צריך להגן על הילדים ולדבר איתם מזה.

• כשראש הישיבה נעמד ממקומו ביער, עד לבית מדרש, וראה שמלווים אותו, הוא נעצר כמה פעמים שלא ילוו אותו ושילכו לפניו.

• כשהגיע לבית המדרש וראה את הדמיית הארון קודש, אמר לגבאים על מה שביקש מהם שיכתבו מעל הארון קודש באותיות גדולות את דברי רבינו 'אין שום יאוש בעולם כלל', שהוא לא רוצה שיעשו את

להסתכל על מצוה, מצוה היא דבר שצריך להביא שמחה ולא להיפך ח"ו.

• ואמר ראש הישיבה שאחד האברכים שמגיע בקביעות לשיעור הזוהר אמר שהוא שם לב שראש הישיבה תמיד מדבר ממה שיהיה עם הנשמה והגוף אחרי הפטירה וזה מאוד מפחיד, ואם ראש הישיבה אומר שזה מפחיד מה הוא יגיד, ואמר, אני רוצה להגיד לכם את האמת, זה באמת מפחיד מה שיהיה שם, אבל מי שדבוק לצדיק, יכול להיות רגוע, כי רבינו כבר יתקן אותנו, ראש הישיבה המחיש את דברי רבינו שאמר שהצדיק מלביש את האדם למעלה, שזה כמו שהאדם עומד ערום באמצע כיכר השבת, והבזיונות גדולים מאוד, ומגיע הצדיק ועוטף אותו במלבוש יפה, כך יהיה איתנו בעולם הבא.

• ושאל אחד האברכים מה זה התקשרות לצדיק, האם עצם הנסיעה לאומאן זה התקשרות, ענה לו ראש הישיבה, הנסיעה לאומאן, ולימוד ספרי רבינו, ולהסתובב עם חברים שמדברים מרבינו, כך מתקשרים לרבינו, מדברים עם חבר ואומרים לו שיחה מרבינו והחבר אומר שיחה אחרת שיש לו.

• ואמר ראש הישיבה שאת כל הבלבולים שעוברים על המקורבים כאן בעולם הזה, זה עוד כלום לעומת מה שהאדם עובר שם, והאדם צריך להיות חזק, וכשמגיע למעלה אסור לו להסתכל על כלום, אלא ילך לרבינו ויבקש תיקון, אף שינסו למנוע ממנו ולצחוק ולזלזל מרבינו, ושאל אחד האברכים, האם זה עולם האמת כשיש מניעות להגיע לצדיק ומבלבלים אותו בשקרים, ענה לו ראש הישיבה, שבוודאי למי שמגיע נקי וטהור הוא רואה מיד את

רק אחרי שירדו מהאילן, בלילה היו על האילן, הבן המלך והאדם שמצא ביער, ובבוקר ירדו מהאילן ובן המלך התחיל להמשיך לרוץ אחרי הבהמות והאיש התחיל לרוץ אחרי הסוס, ואמר ראש הישיבה שהאילן הוא הצדיק, היש בה עץ אם אין, כשיהודי יורד מהאילן, והולך מהצדיק הוא מתחיל לרוץ אחרי הבהמות, ושוכח למה הוא כאן בעולם, ועסוק כל היום עם עסקים וכסף, ורץ אחרי הבלי העולם הזה.

• ועורר ראש הישיבה שכל אברך צריך לדעת מה הטפל ומה העיקר, כמובן צריך לצאת לעבוד אבל זה הטפל, ההשקעות העיקריות צריכות להיות בבית עם האשה והילדים, ואמר שאברך אחד סיפר לו, שבנו שאל אותו, אבא, למה כשחבר מתקשר אליך מהעסק אתה מקשיב לו בהקשבה ושואל ומדבר, וכשאני שואל אותך משהו, אתה עונה בחוסר סבלנות, ואומר לי לקצר ולהגיד מהר, והאבא קיבל את האמת ככה בפרצוף מהבן שלו, והתחיל לחשוב מה הוא עושה.

• ואמר ראש הישיבה שהרבה אברכים חושבים שעוד שנה הם יתחילו להשקיע בבית, כרגע הם באמצע עסק חשוב, וזה כמו הבחורים שאומרים שכעת כבר קרה מה שקרה, אבל מתחילת הזמן הבא נתחיל ללמוד בצורה רצינית, אבל ככה הוא אומר כל זמן וכל חצי שנה, וככה אומר האברך שנכנס לעסק ולעוד עסק, ובניתיים שוכחים מהעיקר.

• ראש הישיבה דיבר על זה שיש אנשים שעובדים בערב שבת אחרי חצות, ואמר שאף אם מקבלים היתר מהדיין שמותר לעבוד, צריך לזכור שכתוב בשו"ע [רנ"א סעיף א] שאין

האותיות בצורה מודרנית ובגופן מודרני, אלא שיהיה לזה גופן חסידי.

• ראש הישיבה ניגש לשחרית, ראש חודש מנחם אב, עם קריאת ההלל, בנעימות רב ובהתעוררות דקדושה, ובעת אמירת ההלל התאספו הילדים מסביב לומר יחד את ההלל, ובמצאי שבת דיבר מזה ראש הישיבה ואמר שצריך להרחיב את הארון קודש כשיכנו כעת את הבמה ליד הארון קודש, שיהיה יותר מקום לילדים, ואמר שבזה מקיימים את שיחת רבינו שיש להעביר את תורתו ודרכו לילדים [איינערע קינדער זאלט איר מודיע זיין וואס דא האט זיך געטאן], וסיפר שבהתחלה התפללו מאוד בשקט, וראש הישיבה התחיל להתפלל עם ילדיו בקול והתעוררות, ולאט לאט הגיעו שאר הילדים להתפלל איתו, כמו כן ניגש ראש הישיבה לתפילת מוסף של ראש חודש.

• בעת סיפורי מעשיות בקידושא רבא, המשיך ראש הישיבה לספר במעשה י"א, בכך המלך ובן השפחה שנתחלפו, שכן המלך האמיתי שהיה נחשב לבן השפחה רץ אחרי הבהמות ביער, ובבוקר שמע קול צחוק גדול, וכתוב שם בסוגרים חא חא חא, ואמר ראש הישיבה שבדרך כלל כתב ר' נתן בסוגריים משהו שנותן ביאור והסבר לדברי רבינו, ומה הוא רוצה להסביר שצחוק עושים 'חא חא חא', ואמר שמוהרא"ש אמר שהכוונה היא ראשי תיבות 'חי אמונה' כשהאדם חי עם אמונה ואז הוא צוחק על הכל, כשאדם מאמין בהקב"ה הוא יכול לצחוק על כל העולם, הוא יכול להיות רגוע שהכל בידי הקב"ה.

• ראש הישיבה המשיך לספר על זה שרבינו אומר שרצו אחרי הבהמות

מתנצל', ואמר שהוא מאוד מתבייש מראש הישיבה לספר לו את זה, אבל זה המציאות כעת בבית, ואחרי כמה ימים הוא סיפר שהוא יצא מהרכב ואמר לה, אני רוצה רק להגיד לך שאני מתנצל, והיא גם אמרה שהיא מתנצלת והסיפור הסתיים טוב, ואמר ראש הישיבה שלפעמים יש קושי מיותר בלהגיד שתי מילים 'אני מתנצל', ואחרי שאומרים את זה חוזר השלום לבית וממש חבל שאברכים לא יכולים להוציא את המילים האלו מהפה.

ברכה בכסף שעושים בזמן זה, ואמר ראש הישיבה שאחד האברכים שגר בקריה הוא חשמלאי, והוא מקבל טלפונים מהקעמפים באיזור שנופל להם החשמל בערב שבת אחרי חצות, והוא הולך לתקן את זה, כי אין לו לב להשאיר אותם כך תקוע כל השבת, ואצלו זה עבודה של כמה דקות, אבל הוא שואל את ראש הישיבה האם יש בכלל טעם לקחת מהם את הכסף, כי בין כה אין ברכה בכסף זה, ראש הישיבה אמר לו שישאל את הדיין.

ישר כח מיוחדת להרב יוסי זינגער שליט"א על העבודה הקדושה מדי שבוע בשבוע, וחן חן להרה"ג ר' יואל שניצלער שליט"א ולהרב ר' אברהם הערש וועבערמאן שליט"א שהאילו בטובם לספר את השיחות שנאמרו בשבת קודש.

ואמר שאחד האברכים אמר לו, שהוא כבר כמה שנים נמצא כאן בהיכל הקודש והוא כבר שמע כל כך הרבה דרשות על שלום בית, וראה זה פלא, כבר שבוע שהוא לא מדבר עם אשתו, והוא לא יכול להוציא מהפה את המילה 'סליחה', אני

***

לשמיעת השיעורים

קול ברסלב: 9191-444-1212

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: ushiseb@gmail.com